**МОНГОЛ УЛСЫН
ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН САЙДЫН
ТУШААЛ**

2022 оны 12 сарын 15 өдөр   Дугаар А/609   Улаанбаатар хот

Эрүүл мэндийн салбарын 2022-2025 оны
стратеги төлөвлөгөө батлах тухай

Монгол Улсын Засгийн газрын тухай хуулийн 24 дүгээр зүйлийн 2 дахь хэсэг, Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт, түүний удирдлагын тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 9.6.5 дахь заалт, Засгийн газрын 2020 оны 216 дугаар тогтоолыг тус тус үндэслэн ТУШААХ нь:

1. “Эрүүл мэндийн салбарын 2022-2025 оны стратеги төлөвлөгөө”-г хавсралтаар батлагсугай.

2. “Эрүүл мэндийн салбарын 2022-2025 оны стратеги төлөвлөгөө”-ний хэрэгжилтийг нэгдсэн удирдлага, мэргэжил арга зүй, зохион байгуулалтаар ханган ажиллахыг тус яамны бүх газар, хэлтсийн дарга нарт даалгасугай.

3. Стратеги төлөвлөгөөнд тусгагдсан зорилт, арга хэмжээг аймаг, нийслэлийн үйл ажиллагааны төлөвлөгөө, байгууллагын стратеги төлөвлөгөөнд тусган хэрэгжүүлэхийг аймаг, нийслэлийн Эрүүл мэндийн газар, бүх шатны эрүүл мэндийн байгууллагын дарга, захирал нарт даалгасугай.

4. Тушаалын хэрэгжилтийг 2 жил тутамд нэгтгэхийг Бодлого төлөвлөлтийн газар /Б.Буянтогтох/-т, хэрэгжилтэд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийхийг Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ, дотоод аудитын газар /С.Төгсдэлгэр/-т тус тус даалгасугай.

САЙД С.ЭНХБОЛД

141223032

Эрүүл мэндийн сайдын
2022 оны 12 дугаар сарын 15 -ны
өдрийн А/609 дугаар тушаалын хавсралт

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР

ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ЯАМ

ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН САЛБАРЫН 2022-2025 ОНЫ СТРАТЕГИ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Төлөвлөгөөг баталсан:

Төсвийн Ерөнхийлөн захирагч, Эрүүл мэндийн сайд .... С.ЭНХБОЛД

(албан тушаал) *(гарын үсэг)* 2022.12.15

(огноо)

Төлөвлөгөө боловсруулсан:

Эрүүл мэндийн яамны төрийн нарийн бичгийн дарга .... Ц.ЭРДЭМБИЛЭГ

(албан тушаал) *(гарын үсэг)* 2022.12.15

(огноо)

2022 он

Улаанбаатар хот

Эрүүл мэндийн салбарын 2022-2025 оны стратеги төлөвлөгөөний бүтэц, агуулга

Бүлэг 1. Нийтлэг үндэслэл 3-4

Бүлэг 2. Мандатын шинжилгээ 4-5

Бүлэг 3. Алсын хараа 5

Бүлэг 4. Эрхэм зорилго 5-6

Бүлэг 5. Орчны шинжилгээ 6-9

Бүлэг 6. Стратегийн зорилго 9

Бүлэг 7. Стратегийн зорилго ба салбар, нутаг дэвсгэрийн нэгж байгууллагын бүтцийн уялдаа зураглал 9

Бүлэг 8. Стратегийн зорилгыг хэмжих шалгуур үзүүлэлт, суурь болон зорилтот түвшин, стратеги 10-21

Бүлэг 9. Хавсралт 21-38

Эрүүл мэндийн салбарын 2022-2025 оны стратеги төлөвлөгөө

НЭГ. НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

Монгол Улс 1990 оноос хойш эмнэлэгт суурилсан тогтолцооноос илүү үр дүнтэй, үйлчлүүлэгч төвтэй загварт шилжүүлэх зорилготой хэд хэдэн шинэчлэлийг хэрэгжүүлсээр ирсэн.

Шинэчлэлийг амжилттай хэрэгжүүлэх зорилгоор эрүүл мэндийн салбар хэд хэдэн бодлогын баримт бичиг, стратеги төлөвлөгөөг үндэсний болон салбарын түвшинд боловсруулан салбар дундын хамтын ажиллагааны хүрээнд хэрэгжүүлж ирсэн. Үүнд:

- Монгол Улсын Их Хурлын 1999 оны 46 дугаар тогтоол "Монголын уламжлалт анагаах ухааныг хөгжүүлэх талаар төрөөс баримтлах бодлого";
- Монгол Улсын Их Хурлын 2001 оны 81 дүгээр тогтоол "Нийгмийн эрүүл мэндийн талаар төрөөс баримтлах бодлого";
- Монгол Улсын Их Хурлын 2004 оны 21 дүгээр тогтоол "Төрөөс хүн амын хөгжлийн талаар баримтлах бодлого";
- Засгийн газрын 2005 оны 4 дүгээр сарын 13-ны өдрийн 72 дугаар тогтоолоор Эрүүл мэндийн салбарын мастер төлөвлөгөө (2006-2015);
- Монгол Улсын Их Хурлын 2007 оны 45 дугаар тогтоол "Монгол улсын төрөөс донорын цус, цусан бүтээгдэхүүний хангамжийг сайжруулах, аюулгүй байдлыг хангах талаар баримтлах бодлого";
- Монгол Улсын Их Хурлын 2008 оны 12 дугаар тогтоол " Монгол Улсын Мянганы хөгжлийн зорилтод суурилсан Үндэсний хөгжлийн цогц бодлого";
- Эрүүл мэндийн сайдын 2013 оны 176 дугаар тушаал "Эрүүл мэндийн технологийн нэгдсэн бодлого";
- Монгол Улсын Их Хурлын 2014 оны 57 дугаар тоот тогтоол "Төрөөс эмийн талаар баримтлах бодлого";
- Засгийн газрын 2017 оны 24 дүгээр тогтоол "Төрөөс эрүүл мэндийн талаар баримтлах бодлого".

Түүнчлэн сүүлийн 10 гаруй жилийн хугацаанд хүн амын эрүүл мэндэд тулгамдаж буй асуудлаар нийт 44 үндэсний хөтөлбөр, стратегийг Засгийн газрын тогтоол (14) болон Эрүүл мэндийн сайдын тушаалаар (19), яамд хоорондын хамтарсан тушаалаар (1) 4-10 жилийн хугацаатайгаар хэрэгжүүлж ирсэн.

Дээрх төсөл хөтөлбөрийг амжилттай хэрэгжүүлж ирснээр манай улс Мянганы хөгжлийн зорилтын хүрээнд дэвшүүлсэн эх, хүүхдийн эндэгдлийг бууруулах зорилтдоо амжилттай хүрсэн орны нэг болохын зэрэгцээ хүн амын дундаж наслалт 1992 онд 62,7 байсан бол 2021 онд 71.0 болж уртассан байна.

Гэсэн хэдий ч салбарын хэмжээнд хэрэгжүүлэхээр батлагдсан бодлогын баримт бичиг нь тухайн үеийн улс төр, Засгийн газар, хүний нөөцийн тогтворгүй байдлаас шалтгаалан бодлогын залгамж холбоо алдагдах, санхүүжилт шийдвэрлэгдэхгүй байх зэргээс шалтгаалан тавьсан зорилгодоо хүрэхэд хүндрэл үүсч хэрэгжилт удааширч байсан.

2020 онд батлагдсан Хөгжлийн бодлого төлөвлөлт түүний удирдлагын тухай хуулийн дагуу салбарт хэрэгжиж байсан дээрх олон төрлийн бодлогын баримт бичгийг хүчингүй болгон улсын хэмжээнд хөгжлийн бодлогын баримт бичиг боловсруулах үе шат, цагалбарыг баталгаажуулсан.

Өнөөгийн байдлаар салбарын хэмжээнд урт болон дунд хугацаанд хэрэгжүүлэх бодлогыг "Алсын хараа-2050" Монгол улсын урт хугацааны бодлогын баримт бичиг, Монгол улсыг 2021-2025 онд хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэл, Засгийн газрын 2020-2024 онд хэрэгжүүлэх үндсэн чиглэл, Монгол улсын жилийн төлөвлөгөөнд тулгуурлан хэрэгжүүлж байна.

Дээрх хөгжлийн бодлогын баримт бичгийг амжилттай хэрэгжүүлэхэд салбарын хэмжээнд дунд хугацаанд хэрэгжүүлэх зорилт арга хэмжээний төлөвлөгөөг боловсруулж жил бүрийн төсөв, байгууллагын төлөвлөгөөнд тусган хэрэгжүүлэх шаардлагатай.

Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт, түүний удирдлагын тухай хуулийн 9.6-д Төрийн захиргааны төв байгууллагын хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн талаарх чиг үүргийг заасан ба 9.6.5 дахь заалтад "өөрийн эрхлэх асуудлын хүрээнд хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн баримт бичигт тусгасан зорилго, зорилтыг тухайн салбарт хэрэгжүүлэх төлөвлөгөөг батлан хэрэгжүүлэх" гэж заасны дагуу Эрүүл мэндийн салбарын 2022-2025 оны стратеги төлөвлөгөөг боловсруулж байна.

Стратеги төлөвлөгөөг боловсруулахдаа Засгийн Газрын 2020 оны 216 дугаар тогтоолоор баталсан стратеги төлөвлөгөө боловсруулах, батлах, хэрэгжилтийг хангах журам болон төлөвлөгөө боловсруулах аргачлалын дагуу боловсруулсан.

ХОЁР. МАНДАТЫН ШИНЖИЛГЭЭ

Монгол Улсын Засгийн газрын 2018 оны 22 дугаар тогтоолоор батлагдсан "Чиг үүрэг дахин хуваарилах аргачлал"-ын дагуу салбарын чиг үүргийн мандатыг 2019 онд хийсэн. Уг шинжилгээгээр Монгол Улсын үндсэн хууль болон хүн амын эрүүл мэнд, эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээтэй холбогдол бүхий нийт 231 хуульд дүн шинжилгээ хийсэн.

Дүн шинжилгээ хийхдээ эрүүл мэндийн салбарын чиг үүргийг дараахь байдлаар тодорхойлсон байна.

Чиг үүргийн дахин хуваарилах аргачлалын дагуу хийгдсэн дүн шинжилгээг үндэслэн салбарт мөрдөгдөж байгаа хууль эрх зүйн орчны хүрээнд мандатын шинжилгээг дараах байдлаар хийв.

Салбарын үйл ажиллагаанд мөрдөгдөж байгаа хуулийн тоо		231
Үүнээс:	**Тухайн салбарын хэмжээнд шууд хамаарах хуулийн тоо**	12

	Нийтлэг мөрдөж байгаа хуулийн тоо (бусад холбогдох хуулийн тоо)	219
Ерөнхий чиг үүрэг: Хүн амын эрүүл мэндийг дэмжих, хамгаалах		
Үндсэн чиг үүрэг	Дэд чиг үүрэг	Хамтран хэрэгжүүлэх чиг үүргийн оролцогчид
ҮЧҮ-1 Нийгмийн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээ (322/3349)	1.Урьдчилан сэргийлэх, эрт илрүүлэх үйл ажиллагаа (183/2120)	БОАЖЯ, СЯ, ХНХЯ, БШУЯ, ХХААХҮЯ, МХЕГ,Аймаг, дүүргийн Засаг дарга нар, бүх шатны эрүүл мэндийн байгууллагууд, бүх шатны боловсролын байгууллагууд, эрдэм шинжилгээ, судалгааны байгууллагууд, олон нийийн мэдээллийн хэрэгсэл, аж ахуйн нэгж байгууллагууд, төрийн бус байгууллагууд, иргэд
	2. Хүн амын эрүүл мэндэд нөлөөлөх эрсдэлт хүчин зүйлсийг тандах үйл ажиллагаа (49/408)	
	3. Эрүүл мэндийг дэмжих үйл ажиллагаа (42/409)	
	4. Эрүүл мэндийн боловсрол, мэдээлэл, сургалт, сурталчилгаа (48/412)	
ҮЧҮ-2 Эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээ (79/2856)	5.Эмчлэх тусламж, үйлчилгээ (24/1286)	ХНХЯ, БХЯ, ХЗДХЯ, СЯ, Харьяа агентлаг, Аймаг, нийслэлийн ЭМГ, төрийн болон хувийн хэвшлийн эрүүл мэндийн байгууллагууд, мэргэжлийн нийгэмлэг холбоод, төрийн бус байгууллага, мэргэжлийн нийгэмлэг, холбоод
	6.Сэргээн засах тусламж, үйлчилгээ (24/1049)	
	7.Хөнгөвчлөх, асаргаа сувилгааны тусламж, үйлчилгээ (8/201)	
	8.Яаралтай тусламж, үйлчилгээ (23/20)	
ҮЧҮ-3 Эм зүйн тусламж, үйлчилгээ (139/2073)	9.Эмийн зохицуулалт, чанар, аюулгүй байдал (72/943)	ХХААХҮЯ, СЯ, ХЗДХЯ, ЗТХЯ, МХЕГ, Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн хяналт, зохицуулалтын газар, Эм ханган нийлүүлэх байгууллагууд, Эмийн үйлдвэр, Төрийн болон хувийн хэвшлийн бүх шатлалын эрүүл мэндийн байгууллага, эм ханган нийлүүлэх байгууллагууд, Гадаад улсын эмийн үйлдвэрийн төлөөлөгчийн газар, мэргэжлийн холбоо, нийгэмлэг, төрийн бус байгууллага, олон нийтийн мэдээллийн хэрэгсэл,
	10.Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн хангамж үйлдвэрлэл, эрүүл мэндийн технологи (38/474)	
	11. Эмийн зохистой хэрэглээ (29/656)	

Эрүүл мэндийн салбарын хэмжээнд нийтээр дагаж мөрдөх журмын нийт 69 захиргааны хэм хэмжээний акт (Сайдын тушаал) хэрэгжиж байгаагийн 36 нь бусад яамд (ХНХЯ, ХЗДХЯ, СЯ, БХБЯ, ХХААХҮЯ, БСШУЯ, БОАЖЯ) - тай хамтран баталсан 33, Эрүүл мэндийн сайд дангаар баталсан 36 тушаал байна.

ГУРАВ. АЛСЫН ХАРАА

Дэлхийн жишигт хүрсэн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээг иргэн бүрт

ДӨРӨВ. ЭРХЭМ ЗОРИЛГО

Эрүүл дадал хэвшилтэй, идэвхитэй амьдралын хэв маягтай иргэнийг төлөвшүүлэн эрүүл мэндийн чанар, хүртээмж, үр дүнтэй тогтолцоог хөгжүүлэхэд төр, иргэн, аж ахуйн нэгж,

байгууллагын хамтын ажиллагаа, хүчин чармайлтыг өрнүүлж монгол хүний эрүүл дундаж наслалтыг уртасган 2024 онд 73-д хүргэнэ..

Зорилгын хүрээнд Монгол улсын хөгжлийн бодлогын баримт бичигт дараах зорилтыг дэвшүүлэн тавьсан.

ТАВ. ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭ

Монгол Улсын хөгжлийн урт, дунд, богино хугцааны бодлогын баримт бичигт тавьсан зорилтыг хэрэгжүүлэх, салбарын хэмжээнд тулгамдаж байгаа асуудлыг төлөвлөлтийн баримт бичигт үе шаттайгаар тусган хэрэгжүүлэх зорилгоор салбарын өнөөгийн нөхцөл байдалд дотоод, гадаад орчны давуу болон сул талыг тодорхойлсон ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭ хийв.

Нэг. ДОТООД ОРЧИН	
Давуу тал	**Сул тал**
1. Бүтэц, зохион байгуулалт	
• Монгол Улсын нутаг дэвсгэрийн нэгж аймаг, сум бүрт эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ үзүүлэх бүтэц, зохион байгуулалтын нэгдсэн тогтолцоотой • Эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ үзүүлэх эрүүл мэндийн байгууллагын бүтэц зохион байгуулалтыг баталгаажуулсан стандарттай • Тусламж үйлчилгээг аймгуудын хувьд бүсчлэн үзүүлэх БОЭТ-үүд байгуулагдсан • Тусламж үйлчилгээг анхан болон лавлагаа шатлалын хэлбэрээр үзүүлэх тогтолцоо бүрэлдсэн	• Зарим сумд аймгийн төвөөс хэт ойр зарим нь алслагдсан байдалтай оршдог • Стандарт нь сумын эрүүл мэндийн төвд бүрэн хэрэгжих боломж хязгаарлагдмал • БОЭТ-д харьяа бусад аймгаас ирж үйлчлүүлж байгаа иргэдийн тоо маш бага • Анхан шатны эрүүл мэндийн байгууллагын байршил УБ хотын алслагдсан дүүрэгт оновчтой бус
2. Хүний нөөц	
• Салбарын хүний нөөц бэлтгэх тогтолцоо бүрэлдсэн • 10000 хүн амд ногдох их эмчийн (38.5) тоогоор дэлхийн (16.4) болон бүсийн (39.5) дундажаас өндөр • 10000 хүн амд ногдох сувилагчийн (42.1) тоогоор дэлхийн (39.5) болон бүсийн (39.5) дундажаас өндөр	• Эмнэгийн мэргэжилтэн бэлтгэн гаргаж байгаа сургуулиудын чанар жигд бус • Их эмчийн тоо хангалттай хэдий ч хөдөө орон нутагт их эмч дутагдалтай • Зарим төрлийн нарийн мэргэшлийн эмч үндэсний хэмжээнд дутагдалтай цөөн бэлтгэгдсэн • Их эмчтэй харьцуулахад сувилагчийн тоо цөөн, нарийн мэргэшсэн сувилагч нар хангалттай бус

• Эрүүл мэндийн ажилтны ажил мэргэшлийн индекс баталгаажсан • Эмнэлгийн мэргэжилтэнд мэргэжлийн үйл ажиллагаа эрхлэх эрх зүйн орчинг баталгаажуулсан • Эрүүл мэндийн ажилтанг анхан шат болон орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажиллуулах зорилго бүхий тэтгэвэр тэтгэмжийн асуудлаарх эрх зүйн орчин хуулиар баталгаажсан	• Ажил мэргэшлийн индекс хэт төрөлжсөн • Орон нутагт ажиллах эмнэлгийн мэргэжилтэн дутагдалтай • Орон нутагт ажиллах эмнэлгийн мэргэжилтний нийгмийн баталгаа (байр орон сууц) бүрэн хангагдаагүй • Эмч нарыг нарийн мэргэшүүлэх үйл явц тусламж үйчилгээний хэрэгцээ шаардлагатай уялдах уялдаа сул
3. Салбарын санхүүжилт	
• Салбарын санхүүжилтийн шинэчлэл эхэлж гүйцэтгэлд суурилсан санхүүжилт нэвтэрч эхэлсэн • Эрүүл мэндийн даатгалын сан ЭМЯ-ны харьяанд шилжин ирсэнтэй холбогдуулан салбарын санхүүжилт нэмэгдсэн • Анхан шатны тусламж үйлчилгээний санхүүжилт 2015 оноос хойш 4 дахин нэмэгдэхийн зэрэгцээ зарим төрлийн тусламж үйлчилгээг ЭМД-ын сангаас гүйцэтгэлээр санхүүжүүлэх эрх зүйн орчин бүрдсэн • Алслагдсан орон нутагт тусламж үйлчилгээ үзүүлж байгаа эрүүл мэндийн байгууллагад алслагдсан орон нутгийн индекс ашиглаж эхэлсэн • ЭМД-с санхүүжиж байсан тусламж үйлчилгээний нэр төрөл, санхүүжилтийн хувь нэмэгдэж байгаа	• Гүйцэтгэлийн санхүүжилтийн талаар эрүүл мэндийн байгууллагын удирдах ажилтан, хүний нөөцийн мэдлэг чадвар дутмаг, ойлголт хандлага жигд бус • Эрүүл мэндийн салбарын санхүүжилт ДЭМБ-аас улс орнуудад зөвлөмж болгосон хэмжээнд хүрэхгүй байгаа • Хувь хүний хармаанаас төлөх төлбөрийн хэмжээ ДЭМБ-ын зөвлөсөн хэмжээнээс өндөр хэвээр байна • Салбарын санхүүгийн нөхцөл байдлыг илтгэх Үндэсний тооцооны чадавх бүрэн бүрэлдээгүй • Эрүүл мэндийн эдийн засгийн чиглэлээр мэргэшсэн хүний нөөц салбарын хэмжээнд хэт цөөн
4. Мэдээлэл технологи	
• Эрүүл мэндийн салбарын шинэчлэлийн нэг хэсэг нь Эрүүл мэндийн салбарын цахим шилжилт болж байгаа • ЭМБ-ууд бүгд интернет ашиглах боломжоор хангагдсан • ЭМБ-ууд цахимаар мэдээлэл, тайлан гаргах программ хангамжтай • ЭМБ-дад мэдээлэл технологийн ажилтан ажиллуулах эрх зүйн орчин бүрдсэн	• Салбарт хэрэглэгдэж байгаа программ хангамжууд хоорондоо хөрвөх боломжгүй нэгдмэл бус, мэдээлэл солилцооны нэгдсэн платформ байхгүй • Программын хөгжүүлэлт хийх үйл ажиллагаа хувь хүн, компаниас хараат • Мэдээллийн технологийн чиглэлээр хүний нөөц дутмаг • Эрүүл мэндийн ажилтнуудын мэдээллийн технологийн талаарх чадавх сул • Байгууллагуудын компьютер түүний дагалдах хэрэгслийн хүчин чадал хангалтгүй, хуучирсан • Мэдээллийн технологийн ажилтны цалин хөлс бага
4. Салбарын засаглал, ил тод байдал	

• Салбарын хэмжээнд эмнэлгийн хагас бие даасан байдал хөгжүүлэх эрх зүйн орчин бүрдсэн • Эрүүл мэндийн байгууллагуудад Төлөөлөн удирдах зөвлөл байгуулагдаж үйл ажиллагаагаа эхэлсэн • Салбарын хэмжээнд болон орон нутаг, орон нутгийн түвшинд хэрэгжүүлж байгаа үйл ажиллагааг түвшин бүртээ вебсайт хуудсаар дамжуулан хүргэж байна. • Салбарын хэмжээнд Эмнэлгийн мэргэжилтний ёс зүйн зөвлөл байгуулагдан ажиллаж байна. • Салбарын хэмжээнд зарим үйл ажиллагааг төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн хүрээнд хувийн хэвшлийн эрүүл мэндийн байгууллагаар гүйцэтгүүлж байгаа	• Эмнэлгийн бие даасан байдлыг хэрэгжүүлэхэд хүний нөөцийн чадавх дутмаг • Салбарын хэмжээнд эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээтэй холбоотой үйлчлүүлэгчдийн сэтгэл ханамжийг бодитой үнэлэх тогтолцоо бүрэн бүрэлдээгүй, хөндлөнгийн хяналтын механизм сул • Эмч, эмнэлгийн мэргэжилтний харьцаа хандлага хангалтгүй • Эрүүл мэндийн чиглэлээр хэрэгжиж байгаа төсөл хөтөлбөр, цогц арга хэмжээний хэрэгжилт, түүний хэрэгжилтийн үнэлгээ олон нийтэд ил тод бус
Хоёр. ГАДААД ОРЧИН	
Боломж	**Эрсдэл**
1. УИХ, Засгийн газрын түвшинд	
• Улсын хэмжээнд урт, дунд хугацааны хөгжлийн бодлогыг тодорхойлсон бодлогын баримт бичиг батлагдан улс орон даяар хэрэгжиж эхэлсэн • Корона вируст халдвар /КОВИД-19/ цартахлын нөхцөл байдал, сургамжит байдалд үндэслэн эрүүл мэндийн салбарын санхүүжилт, хөрөнгө оруулалтын дэмжлэг нэмэгдэж байгаа.	• Дэлхийн болон улс орны эдийн засгийн хямралтай холбоотойгоор бодлогын баримт бичигт тусгагдсан үйл ажиллагаа хэрэгжих боломжгүй болох, эрүүл мэндийн салбарын санхүүжилт хөрөнгө оруулалтын хэмжээ буурах
2. Хууль эрх зүйн зохицуулалтын хувьд	
• Хүн амын эрүүл мэндийг дэмжих хамгаалах чиглэлээрх хууль эрх зүйн орчин хангалттай бүрэлдсэн	• Салбарын хэмжээнд мөрдөгдөж байгаа гол гол хуулиудад ойр ойрхон хугацаанд нэмэлт өөрчлөлт байнга орж байгаа нь хуулийн хэрэгжилтэд сөргөөр нөлөөлж байна. • Хуулийн хэрэгжилтийг хангах, зохион байгуулах, тогтмол хянах хүний нөөц, чадавх хангалттай бус байгаагаас хууль тогтоомжийн хэрэгжилт сул байна.
3. Улс орны нийгэм, эдийн засгийн үзүүлэлт[1]	
• Дэлхийн тэргүүлэх 2 эдийн засаг (зах зээл)-т ойр байрлал, хоёр хөрштэй найрсаг хамтын ажиллагаа, зах зээл, эдийн засгийн ирээдүйн боломж; • Мэдээлэл технологийн эрчимжилт, цахим шилжилт;	• Засаглал сул, бодлого тогтворгүй байдал нь хөрөнгө оруулалтын орчныг муутгаж, гадаадын шууд хөрөнгө оруулалтыг түлхэх аюултай; • Гадаад өрийн дарамт өндөр; • Уул уурхайгаас хэт хамаарал бүхий эдийн засгийн бүтэцтэй, Экспорт,

[1] Алсын хараа-2050" Монгол улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлогын баримт бичиг товхимол

• Даяаршлын хүрээнд үйлдвэрлэлийн хямд орцуудыг хайсан гадны хөрөнгө оруулалтыг татах боломж өндөр; • Байгалийн цэвэр, органик бүтээгдэхүүнийг үйлдвэрлэж экспортлох боломж; • Дэд бүтэц, төмөр зам, тээвэр логистикийн төвийн тогтолцоо бүрдүүлж зах зээлийн хараат байдлаас гарах боломж;	импортын хувьд ганц зах зээлээс хараат байдал өндөр; • Олон их дээд сургуультай боловч боловсролын чанар муу; • Хүн амын хэт төвлөрлөөс үүдсэн хөрс, утаа орчны бохирдол их; • Уур амьсгалын өөрчлөлтийн сөрөг үр дагавар нэмэгдэж байгаа; • Хүн амын өвчлөл, нас баралтын тэргүүлэх шалтгаан нь ихэвчлэн амьдралын хэв маягаас үүдэлтэй харьцангуй сэргийлж болох нас баралт ээлж нэмэгдэх хандлагатай; • Кибер аюул заналд өртөх, мэдээллийн аюулгүй байдал сул.

ЗУРГАА. СТРАТЕГИЙН ЗОРИЛГО

Эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг сайжруулах зорилгоор тусламж үйлчилгээний төвлөрлийг сааруулан орон нутгийн эрүүл мэндийн байгууллагын чадавхийг бэхжүүлэн гүйцэтгэлийн санхүүжилт, цахим мэдээллийн тогтолцоог бүрэн нэвтрүүлж, эрүүл мэндийн чанар, хүртээмжтэй, үр дүнтэй тогтолцооны шинэчлэл хийнэ.

ДОЛОО. СТРАТЕГИЙН ЗОРИЛГО БА САЛБАР, НУТАГ ДЭВСГЭРИЙН НЭГЖ БАЙГУУЛЛАГЫН БҮТЦИЙН УЯЛДАА ЗУРАГЛАЛ

2021 оны байдлаар Монгол Улсын хэмжээнд нийт 4 952 эрүүл мэндийн байгууллага үйл ажиллагаа явуулж байгаа ба төрөлжсөн мэргэшлийн эмнэлэг 13, тусгай мэргэжлийн төв 15, бусийн оношлогоо эмчилгээний төв 5, аймгийн нэгдсэн эмнэлэг 16, дүүргийн нэгдсэн эмнэлэг 4, нийгмийн эрүүл мэндийн төв 9, хөдөөгийн нэгдсэн эмнэлэг 6, сумын эрүүл мэндийн төв 321, өрхийн эрүүл мэндийн төв 208, хувийн ортой эмнэлэг 239, хувийн клиник 1548 ажиллаж эмнэлгийн тусламж үйлчилгээг үзүүлж байна.

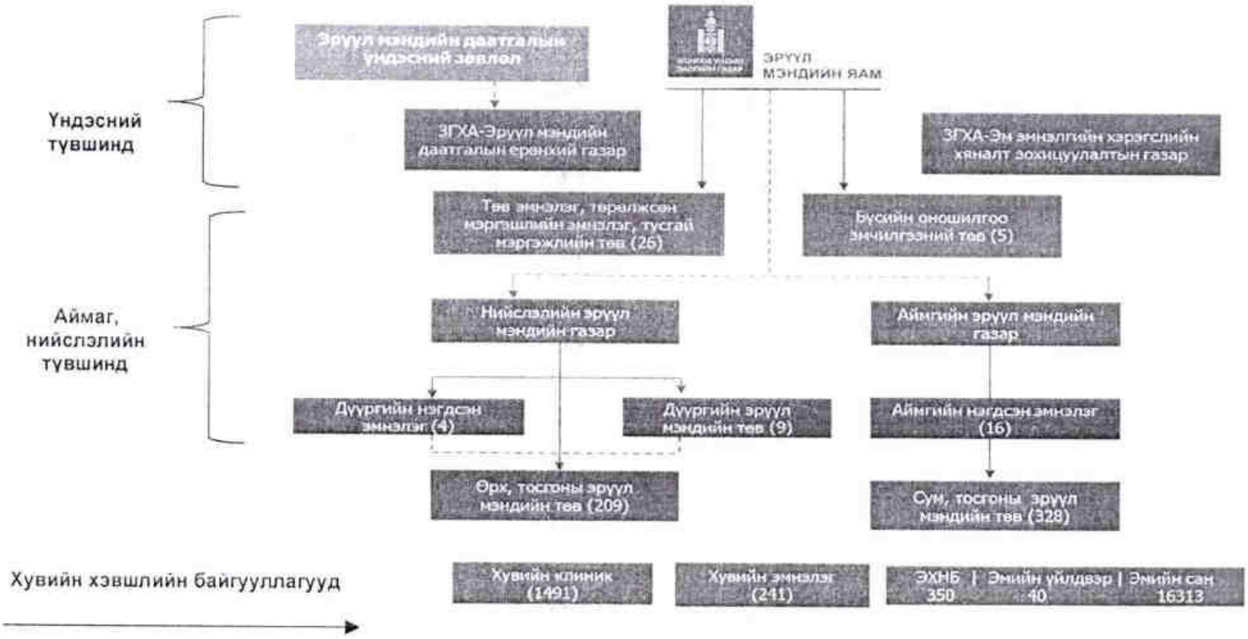

НАЙМ. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН САЛБАРЫН 2022-2025 ОНЫ СТРАТЕГИ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Д.д	Бодлогын баримт бичигт тусгагдсан, болон үндсэн чиг үүргээ хэрэгжүүлэх зорилт	Стратеги (арга зам)	Шалгуур үзүүлэлт	Суурь түвшин **2022 он**	Зорилтот түвшин **2023 он**	Зорилтот түвшин **2024 он**	Зорилтот түвшин **2025 он**	Санхүүгийн эх үүсвэр
Ерөнхий чиг үүрэг: ХҮН АМЫН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ ХАМГААЛАХ								
Үндсэн чиг үүрэг: 1. Нийгмийн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ								
1	**Зорилт-1.** Хүн амын эрүүл мэндийн мэдлэг боловсролыг дээшлүүлж үндэсний түвшинд нийгмийн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээний тогтолцоог бэхжүүлэх замаар иргэдийн урьдчилан сэргийлэх, эрт илрүүлэх үзлэг оншилгоо шинжилгээнд жил бүр 30-аас доошгүй хувийг хамруулна.	**Арга хэмжээ-1.** "Эрүүл идэвхитэй амьдрал" нотолгоонд суурилсан үнэн зөв мэдээлэл бүхий веб хуудас нээн ажиллуулах	Веб хуудсаар бэлтгэн түгээсэн сэдэвчилсэн мэдээллийн багцын тоо	-	15	25	36	Улсын төсөв, Эрүүл мэндийг дэмжих сан, Олон улсын төсөл, хөтөлбөр
2		**Арга хэмжээ-2.** Бүх шатны боловсролын байгууллагад эрүүл мэндийн хичээл заах багш нарт зориулсан цахим хичээлийн контент, заах аргачлал боловсруулж Боловсролын салбарын цахим платформд байршуулах	Цахим платформд байршуулсан контентийн тоо	-	5	8	10	Эрүүл мэндийг дэмжих сан Олон улсын төсөл хөтөлбөр
3		**Арга хэмжээ-3.** Өвчний хяналт сэргийлэлтийн төв байгуулах	Төв байгуулах үйл ажиллагааны хэрэгжилтийн хувь	40	50	70	100	Улсын төсөв
4		**Арга хэмжээ-4.** "Эрүүл, идэвхтэй амьдрал 2021-2024 оны төлөвлөгөө" хэрэгжүүлэх	Төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь	38,4	60	100	-	Улсын төсөв, ЭМД-ын сан, Олон улсын

5		**Арга хэмжээ-5.** "Хавдрын эсрэг арга хэмжээний төлөвлөгөө" хэрэгжүүлэх	Төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь	40	70	100	-	төсөл хөтөлбөр
6		**Арга хэмжээ-6.** "Харшлаас сэргийлэх арга хэмжээний төлөвлөгөө" хэрэгжүүлэх	Төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь	40	70	100	-	
7		**Арга хэмжээ-7.** "Эрүүл чийрэг эр хүн арга хэмжээний төлөвлөгөө" хэрэгжүүлэх	Төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь	40	70	100	-	
8		**Арга хэмжээ-8.** "Эх, хүүхэд, нөхөн үржихүйн эрүүл мэнд 2021-2024 онд хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөө" хэрэгжүүлэх	Төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь	48.6	70	100	-	
9		**Арга хэмжээ-9.** Хүн амын дунд эрт илрүүлэг урьдчилан сэргийлэх үзлэг, оношилгоо зохион байгуулах	Эрт илрүүлэг үзлэгт хамрагдсан хүн амын эзлэх хувь	12	60	70	80	Эрүүл мэндийн даатгалын сан
10		**Арга хэмжээ-10.** Эрт илрүүлэг урьдчилан сэргийлэх үзлэг зохион байгуулах "Эрүүл мэндийг дэмжих төв"-ийг бүх аймаг, дүүрэгт байгуулах	Байгуулагдсан Эрүүл мэндийг дэмжих төвийн тоо	27	-	32	36	Улсын төсөв Олон улсын байгууллагын төсөл, хөтөлбөр
11		**Арга хэмжээ-11.** "Орчны эрүүл мэнд хөтөлбөрийг 2021-2024 онд хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөө" хэрэгжүүлэх	Төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь	30	70	100	-	Улсын төсөв, Олон улсын байгууллагын төсөл, хөтөлбөр
12		**Арга хэмжээ-12.** Хүн амын хоол тэжээлийн VI судалгаа үндэсний түвшинд зохион байгуулах	Судалгааны ажлын явцын хэрэгжилтийн хувь	40	100	-	-	

13		**Арга хэмжээ-13.** Тамхины тухай хуульд нэмэлт өөрчлөлт оруулах	Хуульд нэмэлт өөрчлөлт оруулах үйл ажиллагааны хэрэгжилтийн хувь	80	100	-	-	Улсын төсөв, Олон улсын төсөл хөтөлбөр
14	**Зорилт- 2.** Халдварт өвчнөөс сэргийлэх хянах, илрүүлэх тогтолцоог үндэсний түвшинд бэхжүүлж нийгмийн эрүүл мэндийн ноцтой байдал хариу арга хэмжээний чадавхийг бэхжүүлж зонхилон тохиолдох халдварт өвчин сүрьеэгийн шалтгаант нас баралтыг 2021 онтой харьцуулахад 1,5 дахин бууруулна.	**Арга хэмжээн-1.** "Халдварт өвчинтэй тэмцэх, сэргийлэх төлөвлөгөө" хэрэгжүүлэх	Арга хэмжээний хэрэгжилтийн хувь	20	50	80	100	Улсын төсөв, ЭМД-ын сан, Олон улсын төсөл хөтөлбөр
15		**Арга хэмжээ-2.** "Элэг бүтэн Монгол" арга хэмжээг хэрэгжүүлэх	Арга хэмжээний хэрэгжилтийн хувь	-	30	70	100	Улсын төсөв, ЭМД-ын сан, Олон улсын төсөл хөтөлбөр
16		**Арга хэмжээ-3.** Аймаг дүүрэгт Шуурхай удирдлагын нэгж байгуулах	Байгуулагдсан шуурхай удирдлагын нэгжийн тоо	4	17	21	30	Улсын төсөв
17		**Арга хэмжээ-4.** Хилийн боомтуудад тандалтын нэгж байгуулах	Байгуулсан тандалтын нэгжийн тоо	-	4	8	12	Улсын төсөв
18		**Арга хэмжээ-5.** Нийгмийн эрүүл мэндийн ноцтой байдлын үед эм, эмнэлгийн хэрэгслийн тасралтгүй байдлыг хангах зорилгоор Улсын төсөвт үйлдвэрийн газар (Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн хангамжийн төв) байгуулах	УТҮГ байгуулах үйл ажиллагааны хэрэгжилтийн хувь	60	100	-	-	Улсын төсөв
19		**Арга хэмжээ-6.** Дархлаажуулалтын тухай хуульд нэмэлт өөрчлөлт оруулах	Хуульд нэмэлт өөрчлөлт оруулах үйл ажиллагааны хэрэгжилтийн хувь	90	100	-	-	Улсын төсөв

20		**Арга хэмжээ-7.** Товлолт дархлаажуулалтад хүний папилома вирусийн эсрэг вакцин нэвтрүүлэх	Хүний папилома вирусийн дархлаажуулалтад хамрагдсан 11 насны хүн амын эзэлх хувь	-	75	80	85	Улсын төсөв, Олон улсын байгууллага
21		**Арга хэмжээ-8.** Вакцины дархлал тогтоцын түвшинг үнэлэх, лабораторид суурилсан тандалт, судалгаа хийх	Гүйцэтгэлийн хувь	-	30	60	100	Улсын төсөв, ШУТС, Олон улсын байгууллага
Үндсэн чиг үүрэг: 2. Эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээ								
22	**Зорилт-3.** Оношилгоо эмчилгээний уламжлалт болон орчин үеийн анагаах ухааны дэвшилтэт технологийг нэвтрүүлэн иргэд орон нутагтаа эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ авах боломжийг нэмэгдүүлж орон нутгаас тусламж үйлчилгээ авахаар ирсэн иргэдийн урсгалыг 15 хувиар бууруулсан байна.	**Арга хэмжээ-1.** Өрхийн эрүүл мэндийн төвийн хувилбаруудыг туршиж оновчтой хэлбэрийг сонгон нэвтрүүлэх	Хувилбарыг туршин нэвтрүүлэх үйл ажиллагааны хэрэгжилтийн хувь	20	40	80	100	Улсын төсөв, олон улсын төсөл хөтөлбөр
23		**Арга хэмжээ-2.** Шаардлагатай дүүрэг, сумдад анхан шатны эрүүл мэндийн байгууллага байгуулах	Шинээр байгуулагдсан анхан шатны эрүүл мэндийн байгууллагын тоо	-	3	6	9	Улсын төсөв, олон улсын төсөл хөтөлбөр
24		**Арга хэмжээ-3.** Аймаг, дүүргийн эмнэлгүүдийн хүчин чадлыг нэмэгдүүлж төвлөрлийг сааруулах, орон нутагтаа оношлуулж, эмчлүүлэх боломжийг бүрдүүлэх	Урологийн тусламж үйлчилгээ үзүүлж байгаа аймгийн нэгдсэн эмнэлгийн тоо	15	17	19	21	Улсын төсөв, олон улсын төсөл хөтөлбөр
25			Хавдрын хими эмчилгээ нэвтрүүлсэн аймгийн нэгдсэн эмнэлгийн тоо	-	6	13	21	
26		**Арга хэмжээ-4.** Уламжлалт анагаах ухааны чиглэлийн эмнэл зүйн заавар боловсруулан үндэсний хэмжээнд хэрэгжүүлэх	Үндэсний хэмжээнд хэрэгжүүлэхээр батлагдсан эмнэл зүйн зааврын тоо	0	8	16	20	Улсын төсөв, Олон улсын дэмжлэг

27		**Арга хэмжээ-5.** Монгол улсад оношлогдох эмчлэгдэх боломжгүй өвчний чиглэлээр технологи дамжуулах, нутагшуулах	Монгол Улсад эмчлэх боломжгүй өвчин эмгэг буурсан хувь	- (26)	15.3 (22)	23.0 (20)	30.7 (18)	Улсын төсөв, Олон улсын дэмжлэг
28		**Арга хэмжээ-6.** Урт хугацааны тусламж, үйлчилгээний үлгэрчилсэн загвар боловсруулах	Үлгэрчилсэн загвар боловсруулах үйл ажиллагааны явцын хувь	30	50	80	100	Улсын төсөв
29			Урт хугацааны тусламж үйлчилгээний загварыг үйл ажиллагаандаа нэвтрүүлсэн ЭМБ-ны тоо	-	3	5	8	Улсын төсөв
30		**Арга хэмжээ-7.** Эрхтэн шилжүүлэн суулгах төв байгуулах	Барилга угсралтын ажлын хувь	0	0	10	30	Улсын төсөв, олон улсын төсөл хөтөлбөр
31		**Арга хэмжээ-8.** Зүрх судасны төв байгуулах	Барилга угсралтын ажлын хувь	0	0	10	30	
32		**Арга хэмжээ-9.** Сүрьеэгийн эмнэлэг байгуулах	Барилгын угсралтын ажлын хувь	0	30	60	100	
33		**Арга хэмжээ-10.** Геронтлогийн үндэсний төв байгуулах	Барилгын угсралтын ажлын хувь	46	80	100	-	
34	**Зорилт-4.** Яаралтай тусламжийн чанар, хүртээмж, чадавхийг үндэсний түвшинд сайжруулж, парк шинэчлэл хийнэ.	**Арга хэмжээ-1.** Олон улсын жишигт нийцсэн Яаралтай тусламжийн төв байгуулах	Төв байгуулах ажлын гүйцэтгэлийн хувь	0	30	70	100	АХБ-ны төсөл
35		**Арга хэмжээ-2.** Эмнэлгийн яаралтай болон түргэн тусламжийн парк шинэчлэл хийх	Парк шинэчлэл хийгдсэн хувь	33 (66)	60 (120)	85 (170)	100 (200)	Улсын төсөв, Олон улсын байгууллагын төсөл хөтөлбөр

36		**Арга хэмжээ-3.** Осол гэмтлийн хар цэгүүдэд эмнэлгийн яаралтай тусламж үйлчилгээ үзүүлэх нэгж байгуулах	Тусламж үйлчилгээ үзүүлж байгаа нэгжийн тоо	10	20	30	25	Улсын төсөв
37		**Арга хэмжээ-4**. Эмнэлгийн яаралтай болон түргэн тусламжийн чиглэлээр олон нийтийн эрүүл мэндийн ажилтан бэлтгэх тогтолцоо бүрдүүлэх	Яаралтай, түргэн тусламжийн үйлчилгээнд ажиллаж байгаа олон нийтийн эрүүл мэндийн ажилтны тоо	-	20	80	140	Олон улсын төсөл, хөтөлбөр
Үндсэн чиг үүрэг: 3. Эм зүйн тусламж, үйлчилгээ								
38	**Зорилт-5.** Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн чанар аюулгүй байдал, хангамж, хүртээмжийг нэмэгдүүлэн зайлшгүй шаардлагатай эмийн хүртээмжийг 85 хувьд хүргэнэ.	**Арга хэмжээ-1.** Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн тухай хуулийн шинэчилсэн найруулга батлуулж, хэрэгжүүлэх	Хуулийн шинэчилсэн найруулга батлуулах үйл ажиллагааны хэрэгжилтийн хувь	20	80	100	-	Улсын төсөв
39		**Арга хэмжээ-2.** Уламжлалт эмийн фармакопей боловсруулан хэрэгжүүлэх	Батлагдсан фармакопейн тоо	0	20	40	50	Улсын төсөв
40		**Арга хэмжээ-3.** Нянгийн тэсвэржилтийн хяналтын дэлхийн сүлжээнд нэгдэж, нянгийн эсрэг эмийн зохистой хэрэглээг хянах тогтолцоог бүрдүүлэх	Сүлжээнд нэгдэж, тэсвэржсэн нянгийн мэдээлэл гаргаж хэвшсэн эрүүл мэндийн байгууллагын тоо	-	9	21	46	Улсын төсөв
41		**Арга хэмжээ-4.** Эмийн хяналтын лабораторийн чадавхийг бэхжүүлэх, орчин үеийн тоног төхөөрөмжөөр хангах	Олон улсын стандартад нийцсэн техник тоног төхөөрөмжийн хангалтын хувь	-	30	50	80	Улсын төсөв, Олон улсын төсөл, хөтөлбөр
42		**Арга хэмжээ-5.** Үндэсний уламжлалт эмийн үйлдвэрүүдэд "Эм үйлдвэрлэлийн зохистой дадал" нэвтрүүлэх	Уламжлалт эмийн үйлдвэрлэлд Эм үйлдвэрлэлийн зохистой дадал	14.2	28.5	42.8	57.1	Улсын төсөв

			(GMP) нэвтрүүлсэн үйлдвэрийн хувь					
43		**Арга хэмжээ-6.** Эмийн төвлөрсөн худалдан авалтын нэгдсэн тогтолцоо бүрдүүлэх	Төвлөрсөн худалдан авалтаар авч байгаа эмийн төрөл	15	-	25	35	Улсын төсөв
44		**Арга хэмжээ-7.** Монгол Улсын хүн амын өвчлөл, нас баралттай уялдуулан манай улсад бүртгэлжүүлэх шаардлагатай эм, эмнэлгийн хэрэгслийн судалгаа хийх	Судалгааны ажлын явцын хэрэгжилтийн хувь	-	50	100	-	Улсын төсөв
45		**Арга хэмжээ-8.** Эмнэлгийн тоног төхөөрөмжийн шалгалт, тохируулга, баталгаажилтын лаборатори байгуулах	Лаборатори байгуулах үйл ажиллагааны хэрэгжилтийн хувь	-	50	100	-	Улсын төсөв
46		**Арга хэмжээ-9.** Эмнэлгийн тоног төхөөрөмжийн засвар, үйлчилгээний мэргэшсэн явуулын баг орон нутагт ажиллуулах	Орон нутагт явуулын багийн шалгалт, тохируулга хийсэн тоо	-	1	2	3	Улсын төсөв, орон нутгийн төсөв
47		**Арга хэмжээ-10.** Эм, эмнэлгийн хэрэглэгдэхүүний бүртгэл, хяналтын цахим тогтолцоог үндэсний хэмжээнд бүрдүүлэх	Цахим системд нэгдсэн эмийн чанар, аюулгүй байдалтай холбоотой үйл ажиллагааны төрөл (эмийн бүртгэл, үйлдвэрлэл, нөөц, түгээлт, гаж нөлөө, эмийн үнэ, тусгай зөвшөөрөл, байгууллага, тандалт, чанарын хяналт)	3	6	8	10	Улсын төсөв, Олон улсын төсөл, хөтөлбөр
4. Бусад чиг үүрэг								

48	**Зорилт-6.** Гүйцэтгэлд суурилсан санхүүжилтийг нэвтрүүлж, улсын төсөв, эрүүл мэндийн даатгалын үр ашгийг сайжруулж гүйцэтгэлийн санхүүжилтийг туслаж үйлчилгээний бүх төрөлд 100 хувь нэвтрүүлсэн байна.	**Арга хэмжээ-1.** Даатгалын сангийн бие даасан байдлыг хангах зорилгоор орлогын шинэ эх үүсвэрийг бий болгох хэрэгцээний үнэлгээ хийх	Хэрэгцээний үнэлгээ, санхүүжилтийн тооцооллын гүйцэтгэлийн хувь	-	50	100	-	ЭМД-ын сан, Улсын төсөв
49		**Арга хэмжээ-2**. Төр шимтгэлийг нь хариуцах иргэдийн шимтгэлийн хувь хэмжээг нэмэгдүүлэх (ажил олгогч, ажилтны хувь хэмжээнд хүргэх)	Шимтгэлийн хувь хэмжээ хувиар	1	2	2	3	Улсын төсөв
50		**Арга хэмжээ-3.** Урт хугацааны даатгал нэвтрүүлэх эрх зүйн орчинг бүрдүүлэх нөхцөл байдлын дүн шинжилгээ, актуал тооцоо хийх.	Эрх зүйн орчин бүрдүүлэх үйл ажиллагааны хэрэгжилтийн хувь	-	50	100	-	Улсын төсөв, Олон улсын төсөл, хөтөлбөр
51		**Арга хэмжээ-4** Эрүүл мэндийн даатгалын сангийн гүйцэтгэлийг үнэлэх тогтолцоо бий болгох	Эрүүл мэндийн даатгалын байгууллагын гүйцэтгэлийн шалгуур үзүүлэлтийн нэгдсэн үнэлгээний хувь	85	90	92	95	Улсын төсөв, Олон улсын төсөл, хөтөлбөр
52		**Арга хэмжээ-5.** Салбарын шинэчлэлийн хүрээнд нэвтрүүлсэн гүйцэтгэлд суурилсан санхүүжилтийн үр нөлөөний байдалд үнэлгээ хийх	Иргэдийн халааснаас гарах зардлын бууралтын хувь	34,5	33,5	32,5	31	Улсын төсөв
			Нэн шаардлагатай тусламж, үйлчилгээний хамралтын хувь	63	70	75	80	
53	**Зорилт-7.** Эрүүл мэндийн салбарт цахим үйлчилгээг өргөжүүлэн үндэсний эрүүл мэндийн мэдээллийн сан бүрдүүлж, алсын	**Арга хэмжээ-1.** Эрүүл мэндийн байгууллагад мэдээлэл солилцооны платформ нэвтрүүлэх	Цахим платформд нэгдсэн эрүүл мэндийн байгууллагын эзлэх хувь	-	50	80	100	Гадаадын зээл тусламж, Олон улсын төсөл, хөтөлбөр
54		**Арга хэмжээ-2.** Дүрс архивлан хадгалах	Дүрс архивлан хадгалах (PACS)	7	10	21	48	Гадаадын зээл

	зайн технологийг сумын эрүүл мэндийн төвд 100 хувь нэвтрүүлсэн байна.	(PACS) нэгдсэн тоглолцоог бүрдүүлэх	нэгдсэн тоглолцоог нэвтрүүлсэн эрүүл мэндийн байгууллагын тоо					тусламж, Олон улсын төсөл, хөтөлбөр
55		**Арга хэмжээ-3.** Орон нутгийн эрүүл мэндийн байгууллагуудад алсын зайн анагаах ухаан (Телемедицин) ашиглах боломжийг бүрдүүлэх	Алсын зайн анагаах ухаан (Телемедицин)-ыг нэвтрүүлсэн эрүүл мэндийн байгууллагын тоо	5	15	25	35	Гадаадын зээл тусламж, Олон улсын төсөл, хөтөлбөр
56		**Арга хэмжээ-4.** Эрүүл мэндийн чиглэлээр үйл ажиллагаа эрхэлдэг улсын болон хувийн хэвшлийн эрүүл мэндийн байгууллагад тусгай зөвшөөрөл олгох, сунгах, нэмэлт өөрчлөлт оруулах цахим систем нэвтрүүлэх.	Цахим системийг нэвтрүүлэх үйл ажиллагааны хэрэгжилтийн хувь	40	100	-	-	Улсын төсөв, Олон улсын төсөл, хөтөлбөр
57		**Арга хэмжээ-5.** Өрх, сум, тосгоны эрүүл мэндийн төвүүдэд мобайл тусламж, үйлчилгээг өргөжүүлэх	Мобайл тусламж, үйлчилгээг нэвтрүүлсэн анхан шатлалын эрүүл мэндийн байгууллагын тоо	384	434	485	535	Улсын төсөв, Олон улсын төсөл, хөтөлбөр
58	**Зорилт-8.** Эрүүл мэндийн салбарын хүний нөөцийн ур чадвар, нийгмийн хамгааллыг сайжруулж, сувилагч мэргэжилтэнг жил бүр 1000-с доошгүйг бэлтгэсэн байна.	**Арга хэмжээ-1.** Салбарын хүний нөөцийн хэрэгцээний судалгаа хийж, хүний нөөц бэлтгэх тэргүүлэх чиглэл тогтоох	Тэргүүлэх чиглэлийн хүрээнд төлөвлөгөөт журмаар бэлтгэгдэж байгаа эмнэлгийн мэргэжилтний эзлэх хувь	-	40	60	70	Улсын төсөв
59		**Арга хэмжээ-2.** Салбарын хүний нөөцийн 2022-2025 оны төлөвлөгөө боловсруулж хэрэгжүүлэх	Төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь	-	30	50	80	Улсын төсөв, Олон улсын төсөл, хөтөлбөр
60		**Арга хэмжээ-3.** Сувилагч бэлтгэх зорилтот үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх	Үйл ажиллагааны хэрэгжилтийн хувь	-	30	50	80	Улсын төсөв, Олон улсын төсөл, хөтөлбөр

61		**Арга хэмжээ-4.** Эрүүл мэндийн салбарт олон нийтийн эрүүл мэндийн ажилтан ажиллах эрх зүйн орчин бүрдүүлж, хэрэгжүүлэх	Олон нийтийн эрүүл мэндийн ажилтны тоо	-	40	70	100	Улсын төсөв, Олон улсын төсөл, хөтөлбөр
62		**Арга хэмжээ-5.** Салбарын хүний нөөцийн нэгдсэн сан бүрдүүлэх	Хүний нөөцийн нэгдсэн санг хэрэглээнд нэвтрүүлэх үйл ажиллагааны хэрэгжилтийн хувь	40	70	100	-	Улсын төсөв, Олон улсын төсөл, хөтөлбөр
63		**Арга хэмжээ-6.** Анагаахын шинжлэх ухаан, технологийн дэвшил, инновацын тэргүүлэх чиглэлээр эмнэлгийн мэргэжилтэнг гадаад улсад урт хугацааны сургалтад хамруулах	Гадаад улсад урт хугацаагаар сургалтад хамрагдсан эмнэлгийн мэргэжилтний тоо	-	6	12	20	Улсын төсөв, Олон улсын төсөл, хөтөлбөр
64		**Арга хэмжээ-7.** Эмнэлгийн мэргэжилтний ажиллан суралцах арга хэмжээг хэрэгжүүлэх	Арга хэмжээний хүрээнд ажиллан суралцсан эмч, нэмэгдсэн хувь	- (115)	10 (126)	10 (137)	10 (148)	Улсын төсөв, Олон улсын төсөл, хөтөлбөр
65		**Арга хэмжээ-8.** Эрүүл мэндийн ажилтны нийгмийн хамгааллыг хэрэгжүүлэх	Хэрэгжилтийн хувь	-	30	50	80	Улсын төсөв, Олон улсын төсөл, хөтөлбөр
66		**Арга хэмжээ-9.** Туслах сувилагчийг богино хугацаагаар (3-6 сар) бэлдэх	Туслах сувилагчийн тоо	-	350	700	1050	Улсын төсөв
67	**Зорилт-9.** Эрүүл мэндийн салбарын удирдлага зохион байгуулалт, ил тод байдал, хууль эрх зүйн	**Арга хэмжээ-1.** Эрүүл мэндийн багц хуулиудад нэмэлт, өөрчлөлт оруулж, шинэчилсэн найруулгын төслийг боловсруулж, батлуулах	Эрүүл мэндийн багц хуулиудад нэмэлт, өөрчлөлт оруулж, шинэчилсэн найруулгын төслийг боловсруулж, батлуулах үйл	10	40	70	100	Улсын төсөв

	зохицуулалтыг сайжруулж багц хуулиудад холбогдох өөрчлөлт, шинэчлэлтийг тусгасан байна.		ажиллагааны хэрэгжилтийн хувь					
68		**Арга хэмжээ-2.** Эрүүл мэндийн анхан шатны тусламж, үйлчилгээний чанар, хүртээмжид үйлчилгээний хөндлөнгийн үнэлгээний тогтолцоо бүрдүүлэх, ил тод нээлттэй болгох	Үйлчлүүлэгчийн сэтгэл ханамжийн нэмэгдсэн хувь	-	10	10	10	Улсын төсөв, ЭМДС, Олон улсын төсөл, хөтөлбөр
69		**Арга хэмжээ-3.** Төр хувийн хэвшлийн түншлэлийн тэргүүлэх чиглэл боловсруулан хэрэгжүүлэх	Тэргүүлэх чиглэлийн хүрээнд хувийн хэвшил, ТББ-аар гүйцэтгүүлж байгаа ажил үйлчилгээний нэр төрөл	-	30	70	100	Улсын төсөв, ЭМДС, Олон улсын төсөл, хөтөлбөр
70		**Арга хэмжээ-4.** Эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээнд хөндлөнгийн үнэлгээний тогтолцоо бүрдүүлэх	Хөндлөнгийн үнэлгээ хийгдэж байгаа тусламж үйлчилгээний төрөл	-	2	2	5-аас доошгүй	Улсын төсөв

1.1. ХӨГЖЛИЙН БОДЛОГЫН ХУРААНГУЙ

2016-2020 онд хэрэгжүүлсэн хөгжлийн бодлого, үйл ажиллагааны хөтөлбөр, төлөвлөгөөний үр дүн үр нөлөө

Эдийн засаг, нийгмийн хөгжил, байгаль орчинд эерэг нөлөө үзүүлсэн стратегийн 5 зорилт							
№	Шалгуур үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	Суурь түвшин	Хүрсэн түвшин / Үр дүнгийн үзүүлэлт			
			2016 он	2017 он	2018 он	2019 он	2020 он
ҮЧҮ-1 НИЙГМИЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ТУСЛАМЖ, ҮЙЛЧИЛГЭЭ:							
Стратегийн зорилтын нэр, дугаар: 2016-2020 оны Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн 3.1.2. Иргэн бүрийг жилд нэг удаа эрүүл мэндийн урьдчилан сэргийлэх эрт илрүүлгийн үзлэгт үнэ төлбөргүй хамруулах, алслагдсан орон нутагт явуулын эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээг үзүүлнэ. **Стратегийн зорилтыг хэрэгжүүлснээр гарсан үр дүн:** Хүн амын нас, хүйс, эрүүл мэндийн эрсдэлд суурилсан урьдчилан сэргийлэх, эрт илрүүлэх үзлэгийг анх удаа эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжүүлэн өвчлөл, эндэгдлийн 2 дахь шалтгаан болж байгаа 1684 хорт хавдрын тохиолдлыг эрт үед нь оношилж, эмчилгээнд хамрууллаа. Үзлэгээр 3 хүн тутмын нэг нь таргалалт, чихрийн шижин, артерийн даралт ихсэх өвчтэй байгааг илрүүлэн зүрхний шигдээс, тархины харвалт зэрэг өвчнөөс сэргийлж, хянах боломжийг бүрдүүлэв. Энэ үйл ажиллагаанд эрүүл мэндийн даатгалын сангаас 10 тэрбум төгрөг зарцуулсан байна. 2019, 2020 онд төсвийг тус тус нэмэгдүүлж, УИХ-аар батлуулсан. Тухайлбал, урьдчилан сэргийлэх үзлэгт 2019 онд 10.1 тэрбум төгрөг зарцуулсан бол энэ онд 13,8 тэрбум төгрөгөөр нэмэгдүүлж, 23,9 тэрбум төгрөг болголоо.							
1.	**Үр дүнгийн шагуур үзүүлэлт №1.** Артерийн даралт ихсэх өвчнийг эрт илрүүлэх үзлэгийн хамрагдалт	Халдварт бус өвчний эрт илрүүлгийн хамрагдалтын хувь	59.0	69.1	71,7	77.4	
2.	**Үр дүнгийн шагуур үзүүлэлт №2.**Чихрийн шижин өвчнийг эрт илрүүлэх үзлэгийн хамрагдалт	Халдварт бус өвчний эрт илрүүлгийн хамрагдалтын хувь	55.5	65.5	67.8	73.1	
3.	**Үр дүнгийн шагуур үзүүлэлт №3.** Умайн хүзүүний хорт хавдрыг эрт илрүүлэх үзлэгийн хамрагдалт	Халдварт бус өвчний эрт илрүүлгийн хамрагдалтын хувь	44.9	37.4	37.4	38.8	

Эх сурвалж: Монгол Улсын Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн 2019 оны жилийн эцсийн тайлан

Стратегийн зорилтын нэр, дугаар: 2016-2020 оны Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн 3.1.4.Эрүүл мэндийн салбарын санхүүжилтийг үе шаттайгаар 2 дахин нэмэгдүүлнэ.

Стратегийн зорилтыг хэрэгжүүлснээр гарсан үр дүн: Монгол Улсын Засгийн газар эрүүл мэндийн салбарын санхүүжилт, төсвийг тогтвортой нэмэгдүүлж, 2016 онд 691,1 тэрбум төгрөг байсныг 2020 онд 964,6 тэрбум төгрөг буюу 40 хувиар нэмэгдүүлсэн.

Ингэснээр эрхтэн шилжүүлэн суулгах, диализийн эмчилгээ, дархлаа дарангуйлах, олон эмэнд дасалтай сүрьеэгийн эмийн санхүүжилтийг төр 100 хувь хариуцдаг болсон. Тухайлбал, диализийн эмчилгээнд нэг хүн сард дунджаар 1.4 сая, жилд 16.6 сая төгрөг зарцуулах шаардлагатай болдог. Өнөөдрийн байдлаар улсын хэмжээнд энэхүү эмчилгээнд хамрагдаж байгаа 910 хүн тэдний гэр бүлд нь учрах санхүүгийн дарамтыг төр ийнхүү бууруулж байна.

1.	**Үр дүнгийн шагуур үзүүлэлт №1.** Эрүүл мэндийн санхүүжилт, тэрбум төгрөгөөр	Бодит тоо	691.1	695.9	766.3	839.9	964.6

Эх сурвалж: Монгол Улсын Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн 2019 оны жилийн эцсийн тайлан

ҮЧҮ-2 ЭМНЭЛГИЙН ТУСЛАМЖ, ҮЙЛЧИЛГЭЭ

Стратегийн зорилтын нэр, дугаар: 2016-2020 оны Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн 3.1.11, 3.1.21 эрүүл мэндийн салбарт дэвшилтэт технологи нэвтрүүлэх замаар гадаадад гарах мөнгөн урсгалыг бууруулна.

Стратегийн зорилтыг хэрэгжүүлснээр гарсан үр дүн: Сүүлийн 4 жилийн хугацаанд эрүүл мэндийн салбар 100 гаруй шинэ эмчилгээ, техник технологи нэвтрүүлж, иргэд олон төрлийн эмнэлгийн тусламж үйлчилгээг эх орондоо авах таатай нөхцөл бүрдлээ.

- Улсын нэгдүгээр төв эмнэлэг - донороос шөрмөс суулгах хагалгаа,
- Улсын хоёрдугаар төв эмнэлэг - хэт өндөр давтамжит долгионоор түлэх эмчилгээ,
- Улсын гуравдугаар эмнэлэг - зүрхний агшилт дэмжигч төхөөрөмж суулгах мэс засал, тархи судасны цүлхэнгийн хагалгаа,
- Хавдар судлалын үндэсний төв - элэгний хавдрыг эрт үед нь өндөр долгионоор түлэх эмчилгээ,
- Гэмтэл, согог судлалын үндэсний төв - өвдөгний үенд бүтэн үе суулгах мэс засал,
- Амгалан амаржих газар - умайн салст давхаргыг өндөр давтамжит радио долгионоор түлэх эмчилгээ,
- Цус сэлбэлт, судлалын үндэсний төв - цус, цусан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх, хадгалах үйл ажиллагаанд 15 шинэ технологи нэвтрүүлж, цусны нөөцийг 5,5 дахин нэмэгдүүлж чанарын баталгаа, аюулгүй байдлын ISO стандартыг хангасан.

1.	**Үр дүнгийн шагуур үзүүлэлт №1** Цусны үүдэл эс шилжүүлэн суулгах мэс засал	Мэс засал хийлгэсэн хүний тоо	2	2	7	5	
2.	**Үр дүнгийн шагуур үзүүлэлт №2** Элэг шилжүүлэн суулгах мэс засал	Мэс засал хийлгэсэн хүний тоо	10	9	30	37	33

3.	**Үр дүнгийн шагуур үзүүлэлт №3** Бөөр шилжүүлэн суулгах мэс засал	Мэс засал хийлгэсэн хүний тоо	20	19	25	26	29

Эх сурвалж: Монгол Улсын Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн 2019 оны жилийн эцсийн тайлан

ҮЧҮ-2 НИЙГМИЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ТУСЛАМЖ, ҮЙЛЧИЛГЭЭ:

Стратегийн зорилтын нэр, дугаар: 2016-2020 оны Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн 3.1.16. Иргэн хувийн эмнэлгээр үйлчлүүлэхэд эрүүл мэндийн даатгалаас хөнгөлөх зардлын хэмжээг нэмэгдүүлж, иргэнд учрах төлбөрийн дарамтыг бууруулна.

Стратегийн зорилтыг хэрэгжүүлснээр гарсан үр дүн: Монгол Улсын Засгийн газрын тогтоолоор Эрүүл мэндийн даатгалын ерөнхий газрыг байгуулж, эрүүл мэндийн даатгалыг иргэддээ ойртуулан тусламж үйлчилгээний хүрээг тэллээ. Өндөр өртөгтэй зарим төрлийн тусламж, үйлчилгээнд шаардлагатай эмнэлгийн хэрэгсэл, протез, ортопедийн нэр төрлийг 612 болгон өргөжүүлж, зардлын 75 хувийг эрүүл мэндийн даатгалын сангаас гаргаж байна.

Мөн сэргээн засах, гэрээр үзүүлэх болон өдрийн эмчилгээний зардал 2.5-3 дахин нэмэгдэж, иргэдэд ирэх санхүүгийн ачаалал буурахын зэрэгцээ эмч мэргэжилтнүүдийн ажил хөдөлмөрийн үнэлгээг нэмэгдүүлсэн чухал алхам боллоо. Түүнчлэн 5 хүртэлх насны хүүхдийн 174 төрлийн эмэнд 50-80 хувь, насанд хүрэгчдийн 638 нэрийн эмэнд 20-92 хувийн хөнгөлөлт үзүүлж байна. Иргэд хувийн хэвшлийн эмнэлэгт хэвтэн эмчлүүлэхдээ 175.000 төгрөгийн хөнгөлөлт эдэлдэг байсан бол одоо 400.000 төгрөг болж, улс, хувийн хэвшлийн эмнэлгийн даатгалын санхүүжилт ижил түвшинд хүрлээ. Мөн уламжлалт анагаах ухааны тусламж үйлчилгээний суурь тарифыг 2.3 дахин нэмэгдүүлж 250 мянган төгрөг болгов. Ийнхүү эмнэлгийн тусламж үйлчилгээний хүртээмж, чанар, нэр төрөл сайжирч, хувь хүнээс гарах төлбөрийн хэмжээ багасч, хүлээгдэл буурч, иргэд эрүүл мэндийн даатгалын үр шимийг бодитоор хүртэх боломж бүрдэж байна.

1.	**Үр дүнгийн шагуур үзүүлэлт №1** Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас олгох хэвтүүлэн эмчлэх тусламж үйлчилгээний суурь төлбөрийн хэмжээ, мянган төгрөг /Төрийн өмчийн эрүүл мэндийн байгууллага/	Төгрөгөөр	300.000	300.000	300.000	300.000	400.000
2.	**Үр дүнгийн шагуур үзүүлэлт №2** Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас олгох хэвтүүлэн эмчлэх тусламж үйлчилгээний суурь төлбөрийн хэмжээ, мянган төгрөг /хувийн хэвшлийн эрүүл мэндийн байгууллага/	Төгрөгөөр	175.000	175.000	175.000	175.000	400.000

Эх сурвалж: Монгол Улсын Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн 2019 оны жилийн эцсийн тайлан

ҮЧҮ-2 НИЙГМИЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ТУСЛАМЖ, ҮЙЛЧИЛГЭЭ:

Стратегийн зорилтын нэр, дугаар: 2016-2020 оны Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн 3.1.10. Анхан болон лавлагаа шатлалын тусламж, үйлчилгээний чанарыг эрс сайжруулж, нэгдсэн эмнэлгүүдийн хүчин чадлыг нэмэгдүүлэх, төрөх, хүүхэд, гэмтэл, мэс заслын тусламж, үйлчилгээг өргөжүүлж чирэгдлийг бууруулна. **Стратегийн зорилтыг хэрэгжүүлснээр гарсан үр дүн:** Өрхийн эмнэлгийн нэг иргэнд ногдох тарифийг 2 дахин нэмэгдүүлсэн. Өрхийн эрүүл мэндийн төвийн нэг иргэнд ногдох тариф 15.200 төгрөг байсныг 2 дахин нэмэгдүүлж 30.000 төгрөг болгож, анхан шатны эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээний чанар, хүртээмж сайжрах нөхцлийг бүрдүүллээ. Түүнчлэн өрх, сум, тосгоны эмнэлэг тусламж, үйлчилгээний нэр төрлийг нэмэгдүүлж, улсын төсвөөс гадна эрүүл мэндийн даатгалаас санхүүжих давхар боломж бий болгон, Эрүүл мэндийн даатгалын үндэсний зөвлөлийн 2019 оны 23 дугаар тогтоолоор анхан шатанд хийх шинжилгээ, оношилгоо, сэргээн засах, өдрийн болон гэрийн эмчилгээний зардлын хэмжээг тогтоож өгсөн.							
1	**Үр дүнгийн шагуур үзүүлэлт №1** Өрхийн эрүүл мэндийн төвийн нэг иргэнд ногдох тариф	Төгрөгөөр	15200	15200	15200	30000	30000

Эх сурвалж: Монгол Улсын Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн 2019 оны жилийн эцсийн тайлан

Үндэсний хөтөлбөр:

№	Шалгуур үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	Суурь түвшин	Хүрсэн түвшин / Үр дүнгийн үзүүлэлт		
			2017 он	2018 он	2019 он	2020 он
"ЭХ, ХҮҮХЭД, НӨХӨН ҮРЖИХҮЙН ЭРҮҮЛ МЭНД" ҮНДЭСНИЙ ХӨТӨЛБӨР"						
Стратегийн зорилтын нэр, дугаар: Эх, хүүхэд нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийг сайжруулах нийгэм, эдийн засгийн таатай орчинг бүрдүүлж хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны санхүүгийн тогтвортой байдлыг бэхжүүлж, иргэдийн болон иргэний нийгмийн оролцоог хангах замаар эрүүл мэндийн хүртээмжтэй, чанартай тусламж, үйлчилгээг бүх нийтэд тэгш хүргэснээр эх, хүүхдийн эндэгдлийг тогтвортой бууруулна. **Стратегийн зорилтыг хэрэгжүүлснээр гарсан үр дүн:** Сүүлийн жилүүдэд төдийлөн буурахгүй байсан 5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл 1990 онтой харьцуулахад 5.6 дахин буурсан бөгөөд өнгөрсөн онд 1000 амьд төрөлтөд 16.1 байгаа нь хамгийн бага түвшинд хүрсэн үзүүлэлт юм. Засгийн газар эх, хүүхдийн өвчлөл, эндэгдлийг бууруулах чиглэлээр олон талт арга хэмжээг үе шаттайгаар хэрэгжүүлж байгаагийн дотроос пневмококкийн эсрэг вакцин, дутуу нярайн амьсгал хямралын гачаалыг Сурфактант хэрэглэж эмчлэх зардлыг шийдвэрлэсэн нь 5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл буурахад чухал нөлөө үзүүлсэн.						
1.	**Үр дүнгийн шагуур үзүүлэлт №1.** Эхийн эндэгдлийн түвшин /100000 амьд төрөлт/	Просантимиль	20	21	18	23
2.	**Үр дүнгийн шагуур үзүүлэлт №2.** Нялхсын эндэгдлийн түвшин /1000 амьд төрөлтөд/	Промиль	12,4	11,9	11	11
3.	**Үр дүнгийн шагуур үзүүлэлт №3.** 5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл	Промиль	16,7	16,9	16,1	14

Эх сурвалж: Эрүүл мэндийн үзүүлэлт 2020

ХАЛДВАРТ БУС ӨВЧНӨӨС СЭРГИЙЛЭХ ҮНДЭСНИЙ ХӨТӨЛБӨР						
№	Шалгуур үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	Суурь түвшин	Хүрсэн түвшин / Үр дүнгийн үзүүлэлт		
			2017 он	2018 он	2019 он	2020 он

Стратегийн зорилтын нэр, дугаар: Зорилт III.Халдварт бус өвчний эрт илрүүлэлт, өвчлөлийн үзүүлэлт **Стратегийн зорилтыг хэрэгжүүлснээр гарсан үр дүн:** Хүн амын дундах өвчлөл, нас баралтын гол шалтгаан болж байгаа элэгний В,С вирусийн халдварын тархалтыг бууруулах Монгол Улсын засгийн газраас баталсан "Элэг бүтэн Монгол" Үндэсний хөтөлбөрийг амжилттай хэрэгжүүлж байна. Өнөөгийн байдлаар 1.3 сая хүн В, С вирус илрүүлэх үзлэг, шинжилгээнд орж, С вирусийн эмчилгээнд 22 мянган хүн хамрагдаж, 8521 хүнийг эмчилж, элэгний хатуурал, хорт хавдраас сэргийлж чадсан байна. Мөн В вирусийн эмчилгээнд 15 мянган хүн хамрагдсан.						
1.	**Үр дүнгийн үзүүлэлт № 1**.Элэгний хорт хавдар эрт үе шатандаа оношлогдсун хувь (I, II үеийн эзлэх хувь)	продецимиль	18,9	23,1	22,2	20,7
2.	**Үр дүнгийн үзүүлэлт № 2.** Цусны даралт ихсэх өвчинг эрт илрүүлэх үзлэгт хамрагдсан хүн ам, хувиар (40-64 нас)	продецимиль	65,1	71,7	77,4	69

Эх сурвалж: Эрүүл мэндийн үзүүлэлт 2020

"ОСОЛ ГЭМТЛЭЭС СЭРГИЙЛЭХ" ҮНДЭСНИЙ ХӨТӨЛБӨР						
№	Шалгуур үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	Суурь түвшин	Хүрсэн түвшин / Үр дүнгийн үзүүлэлт		
			2017 он	2018 он	2019 он	2020 он
Стратегийн зорилтын нэр, дугаар: Зорилт 1. Осол гэмтлээс урьдчилан сэргийлэх талаарх иргэдийн мэдлэг, ойлголтыг дээшлүүлж зөв зохистой зан үйлийг төлөвшүүлэх. **Стратегийн зорилтыг хэрэгжүүлснээр гарсан үр дүн:** Осол гэмтлээс урьдчилан сэргийлэх, түүний эрсдэл хүчин зүйлийг бууруулах талаар иргэдийн мэдлэг ойлголтыг дээшүүлэх, аюулгүй байдлыг бүрдүүлэх, гэмтлийн үеийн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг сайжруулах ажил үе шаттайгаар зохион байгуулсан.						
1	**Үр дүнгийн шагуур үзүүлэлт №1.** 0-19 насны залуучуудын осол, гэмтлийн шалтгаант өвчлөлийн түвшин	10 000 хүн тутамд	327	424.6	474.4	238.1
2	**Үр дүнгийн шагуур үзүүлэлт №2.** 0-19 насны залуучуудын осол,гэмтлийн шалтгаант нас баралтын түвшин	10 000 хүн тутамд	31.0	3.0	2.5	2.1
3	**Үр дүнгийн шагуур үзүүлэлт №3.** Түлэгдэлтийн шалтгаант 5 хүртэлх насны хүүхдийн өвчлөлийн түвшин	10 000 хүн тутамд	80.2	115.3	94.2	65.8
4	**Үр дүнгийн шагуур үзүүлэлт №4.** Түлэгдэлтийн шалтгаант 5 хүртлэх насны хүүхдийн нас баралтын түвшин	10 000 хүн тутамд	0.6	0.6	0.4	0.5

Эх сурвалж: Эрүүл мэндийн үзүүлэлт 2020

"ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН АЖИЛТНЫ НИЙГМИЙН ХАМГААЛАЛ"-ЫН ҮНДЭСНИЙ ХӨТӨЛБӨР				
№	Шалгуур үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	Суурь түвшин	Хүрсэн түвшин / Үр дүнгийн үзүүлэлт

			2017 он	2018 он	2019	2020
Стратегийн зорилтын нэр, дугаар: Эрүүл мэндийн ажилтны аюулгүй, эрүүл ахуйн шаардлага хангасан орчинд ажиллах нөхцөлийг бүрдүүлж, эрүүл мэндийг нь хамгаалах **Стратегийн зорилтыг хэрэгжүүлснээр гарсан үр дүн:** 2014 оноос хойш нэг ч төгрөгөөр нэмэгдээгүй байсан эрүүл мэндийн байгууллагын ажиллагчдын цалин урамшууллыг Монгол Улсын Засгийн газраас дараах үе шаттайгаар нэмэгдүүлж, их эмчийн үндсэн цалин 41 хувь, нэмэгдэл урамшууллын хамт 56, сувилагч болон бусад ажиллагсдын үндсэн цалин 49 хувь, нэмэгдэл урамшууллын хамт 65 хувиар тус тус нэмэгдсэн байна. - Монгол Улсын Засгийн газрын 2018 оны 263, 264 дүгээр тогтоолоор 2018 оны 9 дүгээр сарын 1-нээс 8 хувь, ажлын ачааллын дийлэнхийг үүрдэг сувилагч, бусад мэргэжилтний цалинг 2-3 дугаар зэрэглэлээс 4-5 дугаар зэрэглэлд шилжүүлснээр цалин 40 орчим хувиар, - Монгол Улсын Засгийн газрын 24 дүгээр тогтоолоор 2019 оны 1 дүгээр сарын 1-нээс Засгийн газар цалинг дахин 8 хувиар нэмэгдүүлж, эмч нарын цалинг 4-5 дугаар зэрэглэлээс 6-7 дугаар зэрэглэлд шилжүүлсний үр дүнд эмч нарын цалин 55 орчим хувиар нэмэгдсэн. - Монгол Улсын Засгийн газрын 472 дугаар тогтоолоор 2020 оны 1 дүгээр сарын 1-нээс цалинг 3 дахь удаагаа 8 хувиар нэмэгдүүлж, үүний зэрэгцээ эрүүл мэндийн салбарын ажилтнуудын төрд ажилласан жилийн нэмэгдлийг анх удаа 5-25 хувиар нэмэгдүүллээ.						
1	**Үр дүнгийн шагуур үзүүлэлт №1** Эмч, сувилагчийн цалин, мянган төгрөгөөр,	Эмч тоо	873760	904820	977200	1306650
		Сувилагч	669200	854980	923020	1103910
2	**Үр дүнгийн шагуур үзүүлэлт №2** Анагаах ухааны боловсрол олгох сургуульд шинээр элссэн оюутнуудын элэгний В вирусийн эсрэг сэргээх дархлаажуулалтад хамрагдалт	Хувь	0	0	Оюутан-0 Эмнэлгийн ажилтан - 4364	Оюутан-0 Эмнэлгийн ажилтан -7070

Эх сурвалж: Эрүүл мэндийн үзүүлэлт 2020

ХАЛДВАРТ ӨВЧНӨӨС СЭРГИЙЛЭХ ҮНДЭСНИЙ ХӨТӨЛБӨР						
№	Шалгуур үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	Суурь түвшин	Хүрсэн түвшин / Үр дүнгийн үзүүлэлт		
			2015 он	2018 он	2019 он	2020 он
Стратегийн зорилтын нэр, дугаар: Зорилт 4. Сүрьеэ өвчний илрүүлэлт, оношлогоо, эмчилгээнд шинэлэг аргыг нэвтрүүлж, салбар хоорондын олон талт хамтын ажиллагааг өргөжүүлэн үйлчлүүлэгч төвтэй тусламж үйлчилгээг цогц байдлаар үзүүлнэ. **Стратегийн зорилтыг хэрэгжүүлснээр гарсан үр дүн:** Сүрьеэ өвчнийг эрт илрүүлэх үзлэг 4 дахин нэмэгдсэнтэй холбоотойгоор 10000 хүн амд ногдох сүрьегийн шинэ тохиолдлын түвшин нэмэгдсэн үзүүлэлттэй байна. Тухайлбал: 2019 оныг Сэлэнгэ, Төв зэрэг аймгууд сүрьеэгүй аймаг болох зорилт тавьж ажилласан бол Булган, Сүхбаатар, Хэнтий аймгууд нь орон нутгийн хөгжлийн сангийн санхүүжилтээр идэвхтэй илрүүлэлтийг хийсэн байна. Сүүлийн 2 жилд давхардсан тоогоор 250 гаруй мянган хүнд сүрьеэгийн үзлэг хийж, 727 шинэ тохиолдлыг илрүүлж, эмчилсэн байна. Хүн ам ялангуяа хүүхэд залуучуудын дунд мэдэгдэхгүйгээр тархаж байсан сүрьеэгийн халдвар, өвчлөлийг эрт илрүүлэх, эмчлэх арга хэмжээг шуурхай авч хэрэгжүүлж байна. Тухайлбал, Нийслэлийн ерөнхий боловсролын 49 сургуулийн багш сурагчдыг үзлэг, шинжилгээнд хамруулсан.						
1	**Үр дүнгийн шагуур үзүүлэлт №1** Сүрьеэгийн бүх хэлбэрийн бүртгэгдсэн тохиолдол /100.000 хүн амд/	Хувь	154.7	125.3	128.2	116.3
2	**Үр дүнгийн шагуур үзүүлэлт №2** Сүрьеэгийн нас баралт /100.000 хүн амд/	Хувь	8.5	7.4	8.3	6.5

3	**Үр дүнгийн шагуур үзүүлэлт №3** Бүх хэлбэрийн сүрьеэгийн илрүүлэлтийн хувь	Хувь	37	32.0	34.0	27
4	**Үр дүнгийн шагуур үзүүлэлт №4** Уушгины нян судлалын шинжилгээгээр батлагдсан сүрьеэгийн шинэ тохиолдлын эмчилгээний үр дүн	Хувь	84.2	85.9	85.3	85.0
5	**Үр дүнгийн шагуур үзүүлэлт №5** Эмэнд тэсвэртэй сүрьеэтэй байж болзошгүй тохиолдлоос эмийн мэдрэг чанар тодорхойлох шинжилгээнд хамрагдсан хувь	Хувь	61	86.0	87	92
6	**Үр дүнгийн шагуур үзүүлэлт №6** Олон эмэнд болон рифампицинд тэсвэртэй сүрьеэгийн тохиолдлын эмчилгээний үр дүн	Хувь	52.8	64.4	56.4.0	67

Эх сурвалж: Эрүүл мэндийн үзүүлэлт 2020

1.2. ЭРХ ЗҮЙН ОРЧИН

1.2.1. Монгол Улсын хуулиуд

№	Хуулийн нэр	Огноо
1.	Эрүүл мэндийн тухай хууль	2011
2.	Эмнэлгийн тусламж үйлчилгээний хууль	2016
3.	Эрүүл мэндийн даатгалын туай хууль	2015
4.	Эрүүл ахуйн тухай хууль	2016
5.	Хүний дархлал хомсдолын вирусын халдвар, дархлалын олдмол хомсдолоос сэргийлэх тухай	2012
6.	Дархлаажуулалтын тухай хууль	2000
7.	Сэтгэцийн эрүүл мэндийн тухай хууль	2013
8.	Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн тухай хууль	2010
9.	Донорын тухай хууль	2018
10.	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал эрүүл ахуйн тухай хууль	2008
11.	Тамхины хяналтын тухай хууль	2005
12.	Архидан согтуурахтай тэмцэх тухай хууль	2000
13.	Төрийн хяналт шалгалтын тухай хууль	2003
14.	Цагдаагийн албаны тухай хууль	2017
15.	Нийгмийн халамжийн тухай хууль	2012
16.	Ахмад настны тухай хууль	2017
17.	Эрүүгийн тухай хууль	2015
18.	Зөрчлийн тухай хууль	2017

19.	Статстикийн тухай хууль	1997
20.	Гаалийн тухай хууль	2008
21.	Хөдөлмөрийн тухай хууль	2021
22.	Онцгой албан татварын тухай хууль	2006
23.	Иргэний хууль	2002
24.	Мал амьтны эрүүл мэндийн тухай хууль	2017
25.	Амьтан ургамал тэдгээрийн гаралтай түүхий эд бүтээгдэхүүнийг улсын хилээр нэвтрүүлэх үеийн хорио цээрийн хяналт шалгалтын тухай хууль	2002
26.	Мансууруулах эм сэтгэц нөлөөт бодисын эргэлтэд хяналт тавих тухай хууль	2002
27.	Малын генетик нөөцийн тухай хууль	2017
28.	Хэмжил зүйн тухай хууль	2019
29.	Технологи дамжуулах тухай хууль	1998
30.	Хэрэглэгчийн эрхийг хамгаалах тухай хууль	2003
31.	Цөмийн энергийн тухай хууль	2009
32.	Улсын нөөцийн тухай хууль	2007
33.	Жижиг дунд үйлдвэрлэл, үйлчилгээг дэмжих тухай хууль	2019
34.	Нялх балчир хүүхдийн хүнсний тухай хууль	2017
35.	Стандартчилал, техникийн зохицуулалт, тохирлын үнэлгээний итгэмжлэлийн тухай хууль	2017
36.	Хүнсний бүтээгдэхүүний аюулгүй байдлыг хангах тухай хууль	2012
37.	Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын тухай хууль	2015
38.	Шинжлэх ухаан технологийн тухай хууль	2006
39.	Дээд боловсролын тухай хууль	2002
40.	Аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татварын тухай хууль	2019
41.	Засгийн газрын тусгай сангийн тухай хууль	2019
42.	Байгалийн ургамлын тухай хууль	1995
43.	Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хууль	2016
44.	Баяжуулсан хүнсний тухай хууль	2018
45.	Өрсөлдөөний тухай	2010
46.	Байгалийн нөөц ашигласны төлбөрийн тухай	2012
47.	Хувь хүний орлогын албан татварын тухай	2019
48.	Байгаль орчныг хамгаалах тухай	1995
49.	Төрийн болон орон нутгийн өмчөөр бараа ажил үйлчилгээ худалдан авах тухай	2005
50.	Зар сурталчилгааны тухай	2002
51.	Тариалангийн тухай	2006
52.	Монгол улсын хилийн тухай хууль	2016
53.	Химийн хорт болон аюултай бодисын	2006

54.	Гадаадын иргэний эрх зүйн байдлын тухай хууль	2010
55.	Согтууруулах ундаа хэтрүүлэн хэрэглсэн этгээдийг албадан эрүүлжүүлэх тухай хууль	2003
56.	Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хууль	2001
57.	Улсын тэмдэгтийн хураамжийн тухай хууль	2010
58.	Хог хагядлын тухай хууль	2017
59.	Газрын хэвлийн тухай хууль	1988
60.	Нийгмийн даатгалын сангаас олгох үйлдвэрлэлийн осол мэргэжлээс шалтгаалах өвчний тэтгэвэр тэтгэмж төлбөрийн тухай	1994
61.	Сэжигтэн яллагдагчийгбаривчлах, цагдан хорих, шийдвэрийг биелүүлэх тухай	1999
62.	Хүүхэд харах үйлчилгээний тухай	2015
63.	Бага дунд боловсролын тухай	2002
64.	Хүүхдийн эрхийн тухай	2016
65.	Сургуулийн өмнө боловсролын тухай	2008
66.	Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх тухай	2017
67.	Гэрч хохирогчийг хамгаалах тухай	2013
68.	Чөлөөт бүсийн тухай	2015
69.	Гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх тухай	2016
70.	Дотоодын цэргийн тухай	2017
71.	Монголын улаан загалмайн нийгэмлэгийн эрх зүйн байдлын тухай	2016
72.	Тагнуулын байгууллагын тухай	1999
73.	Онц байдлын тухай хууль	1995
74.	Хот суурин ус хангамж ариутгахтатуургын ашиглалтын тухай	2011
75.	Тэсэрч дэлбэрэх бодис тэсэлгээний хэрэгслийн эргэлтэд хяналт тавих тухай	2013
76.	Агаарын тухай	2012
77.	Хувиргасан амьд организмын тухай	2007
78.	Гамшгаас хамгаалах тухай	2017
79.	Авто замын тухай	2017
80.	Шүүхийн шинжилгээний тухай	2009
81.	Төрийн тусгай хамгаалалтын тухай	1995
82.	Галын аюулгүй байдлын тухай	2015
83.	Газрын тухай	2002
84.	Амьтны тухай	2012
85.	Монгол улсын засаг захиргаа нутаг дэвсгэрийн нэгж түүний удирдлагын тухай	2020
86.	Цэргийн албан хаагчийн эрх зүйн байдлын тухай	2016
87.	Залуучуудын хөгжлийн дэмжих тухай	2017
88.	Автотээврийн тухай	1999

89.	Дээд боловсролын санхүүжилт, суралцагчдын нийгмийн баталгааны тухай	2011
90.	Цэргийн албаны тухай	2016
91.	Энхийг дэмжих ажиллагаанд оролцох тухай	2010
92.	Газрын тосны бүтээгдэхүүний тухай	2005
93.	Барилгын тухай	2016
94.	Жендерийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай	2011
95.	Хувийн хамгаалалтын тухай	2001
96.	Галт зэвсгийн тухай	2005
97.	Усны тухай	2012
98.	Усан замын тухай	2017
99.	Биеийн тамир спортын тухай	2017
100.	Зөрчил шалган шийдвэрлэх тухай	2017
101.	Далай ашиглах тухай	2022
102.	Монгол улсыг батлан хамгаалах тухай	2016
103.	Ойн тухай	2012
104.	Дайны байдлын тухай	1998
105.	Авилгын эсрэг хууль	2006
106.	Иргэний нисэхийн тухай	1999
107.	Төсвийн тухай	2011
108.	Ажиллах хүч, гадаадад гаргах	2001

.................гэх мэтчилэн 219 хууль мөрдөгдөж байна.

1.2.2. Засгийн газрын тогтоол

№	Засгийн газрын тогтоолууд	Дугаар
1.	Журам батлах тухай (эрүүл мэндийг дэмжих сан)	2020-37
2.	Эрүүл мэндийн даатгалын шимтгэлийн 2022 оны хувь хэмжээг тогтоох тухай	2021-408
3.	Журам батлах тухай /Хүний эрүүл мэндэд нөлөөлөх сөрөг нөлөөллийг бууруулах/	2017-259
4.	Дүрэм шинэчлэн батлах тухай (хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийн эрүүл мэнд, боловсрол, нийгмийн хамгааллын Комисс)	2021-173
5.	Журам батлах тухаЙ /Төр төлбөрийг нь хариуцах эрүүл мэндийн зарим тусламж, үйлчилгээг худалдан авах үйл ажиллагааны журам/	2017-156
6.	Журам батлах тухай /Иргэнийг цэргийн жинхэнэ албанд эрүүл мэндээр тэнцүүлэх болон цэргийн алба хаагчийн эрүүл мэндийн байдлыг тодорхойлох журам/	2017-144

7.	Эрүүл мэндийн яамны үйл ажиллагааны стратеги, зохион байгуулалтын бүтцийн өөрчлөлтийн хөтөлбөр, бүтэц, орон тооны хязгаарыг шинэчлэн батлах тухай	2021-231
8.	Жагсаалт батлах тухай (гааль, НӨАТ-с чөлөөлөх оношлуур, эм, эмнэлгийн хэрэгсэл, тоног төхөөрөмж, ариутгал, халдваргүйжүүлэлтийг бодис)	2020-132

1.2.3. Эрүүл мэндийн яамны захиргааны хэм хэмжээ тогтоосон шийдвэрийн жагсаалт - Эрүүл мэндин сайдын тушаал

Д/д	Тушаалын		Баталсан албан тушаалтан	Тушаалын утга
	Дугаар	Огноо		
ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН САЙДЫН БАТАЛСАН ТУШААЛ				
1.	А/243	1999.10.04	ЭМЯ	"ЭМ-ийн магадлагаа гаргах журам, эмнэлгийн хяналтын комиссын дүрэм, бүрдмэл үзлэгийн магадлагааны маягт"
2.	180	2014.05.30	ЭМЯ	Сэтгэцийн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ үзүүлэх тухай
3.	194	2015.05.13	ЭМЯ	Журам батлах тухай /донорт эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг хөнгөлттэй үзүүлэх/
4.	470	2015.12.03	ЭМСЯ	Жагсаалт, журам батлах тухай /төлбөртэй тусламж үйлчилгээний жагсаалт, тусламж, үйлчилгээний журам/
5.	А/55	2017.02.0.	ЭМС	Эмгэг судлалын шинжилгээ хийх журмыг шинэчлэн батлах тухай
6.	А/74	2017.02.23	ЭМЯ	Хоногийн хоол хүнсээр авбал зохих илчлэг, үндсэн шимт бодис, аминдэм, эрдэс бодисын зөвлөмж хэмжээ батлах тухай
7.	А/143	2017.04.13	ЭМЯ	Ахуйн шавж, мэрэгч устгах, ариутгах, халдваргүйжүүлэх бодисыг улсын бүртгэлд бүртгэх журмыг шийнэчлэн батлах тухай
8.	А/145	2017.04.14	ЭМЯ	Журам батлах тухай /худалдаа үйлчилгээний байгууллагын ажилтныг эрүүл мэндийн урьдчилан сэргийлэх үзлэг, шинжилгээнд хамруулах/
9.	А/503	2017.12.11	ЭМЯ	Эрүүл мэндийн байгууллагыг магадлан итгэмжлэх журам батлах тухай
10.	А/09	2018.01.17	ЭМЯ	Эрүүл мэндийн зурагт болон бичмэл анхааруулгыг шинэчлэн батлах тухай
11.	А/142	2018.04.16	ЭМЯ	Эрүүл ахуйн асуудал хариуцсан ажилтныг ажиллуулах журам батлах тухай
12.	А/217	2018.05.30	ЭМЯ	Үлгэрчилсэн дүрэм батлах тухай
13.	А/421	2018.10.19	ЭМЯ	Тусгай зөвшөөрөл олгох тэргүүлэх чиглэл батлах тухай
14.	А/485	2018.11.30	ЭМЯ	Жагсаалт, журам батлах тухай /эмнэлгийн мэргэшсэн тусламж, үйлчилгээ үзүүлэх эрүүл мэндийн байгууллагын тусламж, үйлчилгээний жагсаалт/
15.	А/502	2018.12.07	ЭМЯ	Журам батлах тухай /Донорын зөвшөөрлийн тэмдэглэгээ хийх, донорын зөвшөөрлийн хуудас, татгалзах/

16.	A/504	2018.12.07	ЭМЯ	Журам батлах тухай /Донороос эс, эд, эрхтэн авах, шинжлэх, боловсруулах, хадгалах, тээвэрлэх, устгах, амьд донорын зөвшөөрлийн хуудас/
17.	A/526	2018.12.14	ЭМЯ	Журам шинэчлэн батлах тухай /эмнэлзүйн туршилт явуулах, судалгаа, шинжилгээний зорилгоор хүний цус, цусан бүтээгдэхүүн, биологийн шингэн, эд, эрхтэн авах, хэрэглэх журам/
18.	A/25	2019.01.25	ЭМЯ	Журам, шалгуур үзүүлэлт батлах тухай /Эрүүл мэндийн салбарын зарим ажил үйлчилгээг төрийн бус байгууллагаар гүйцэтгүүлэх, ТББ-д тавих нийтлэг шаардлага/
19.	A/164	2019.04.09	ЭМЯ	Журам батлах тухай /Эс,эд, эрхтнийг шилжүүлэн суулгах, эс, эд эрхтнийг шилжүүлэн суулгах үйл ажиллагааг хамтран зохион байгуулах эрүүл мэндийн байгууллагатай хийх гэрээний загвар, тархины үхлийг шинжлэн бүртгэх маягт, тархины үхэлтэй донороос эс, эд, эрхтэн авсан тухай тэмдэглэл хөтлөх маягт/
20.	A/295	2019.06.21	ЭМЯ	Эм, эмийн түүхий эд, биологийн идэвхт бүтээгдэхүүний бүртгэлийн журам батлах тухай
21.	A/387	2019.08.15	ЭМЯ	Журам батлах тухай /Үр хөндөлтийг зохицуулах журам/
22.	A/406	2019.09.04	ЭМЯ	Эмнэлгийн мэргэжилтний ёс зүйн дүрэм батлах тухай
23.	A/513	2019.11.15	ЭМЯ	Журам шинэчлэн батлах тухай /мэргэшлийн зэрэг олгох, нөхөн олгох, хүчингүй болгох/
24.	A/554	2019.12.06	ЭМЯ	Эрүүл мэндийн байгууллагыг магадлан шинжлэх шалгуур батлах тухай
25.	A/59	2020.02.05	ЭМЯ	Журам батлах тухай /Согтуурах, мансуурах донтой хүнд эрүүл мэндийн дүгнэлт гаргах журам/
26.	A/179	2020.03.16	ЭМЯ	Өрх, сум, тосгоны эрүүл мэндийн төвийн магадлан шинжлэх шалгуур батлах тухай
27.	A/180	2020.03.16	ЭМЯ	Сувилал, сэргээн засах болон сувилахуйн төвийг магадлан шинжлэх шалгуур батлах тухай
28.	A/226	2020.04.09	ЭМЯ	Журам батлах тухай /резидент эмчийн ажиллах/
29.	A/373	2020.07.06	ЭМЯ	Журам шинэчлэн батлах тухай /Донороос цус авах, шинжлэх, хадгалах, тээвэрлэх/
30.	A/625	2020.12.25	ЭМЯ	Жагсаалт шинэчлэн батлах тухай /зайлшгүй шаардлагатай эмийн/
31.	A/625	2020.12.25	ЭМЯ	Жагсаалт шинэчлэн батлах тухай /зайлшгүй шаардлагатай эмийн 9 дэх жагсаалт/
32.	A/414	2021.06.25	ЭМЯ	Журам батлах тухай /төрийн болон орон нутгийн өмчит төрөлжсөн мэргэшлийн эмнэлэг, нэгдсэн эмнэлгийн захирлыг сонгон шалгаруулах/
33.	A/565	2021.12.08	ЭМЯ	Журам батлах тухай /Төрийн өмчит төрөлжсөн мэргэшлийн эмнэлэг, орон нутгийн өмчит нэгдсэн эмнэлгийн төлөөлөн удирдах зөвлөлд ажиллах олон нийтийн төлөөллийг нэр дэвшүүлэн сонгох/
34. A	A/139	2022.03.15	ЭМЯ	Журам батлах тухай / урьд/сэр-х, эрт илрүүлэх үзлэг шинжилгээ хийх журам/
35.	A/216	2022.04.12	ЭМЯ	Жагсаалт, журам батлах тухай

36.	A/370	2021.06.15	ЭМЯ	Жагсаал батлах тухай
БУСАД ЯАМДУУДТАЙ ХАМТАРСАН ТУШААЛ				
37.	139/ A/198	1995.10.24	БОЯ, ЭМЯ	Монгол оронд ургадаг мансууруулах бодис бүхий ургамлын жагсаалт
38.	226/193/157	2003.07.31	СЭЗЯ/ЭМЯ /ҮСГ	Эрүүл мэндийн үндэсний тооцооны ангиллыг батлах тухай
39.	53/45	2009.02.18	ЭМЯ СЯ	Журам шинэчлэн батлах тухай /Спортын их наадам, улсын аварга шалгаруулах тэмцээх зохион байгуулах, санхүүжүүлэх журам, Монгол Улсад олон улс, тив, дэлхийн спортын тэмцээх, наадам зохион байгуулах, санхүүжүүлэх журам/ /ХЗДХЯ-ны 2022.01.07-ны 3/168 тоот албан бичгийн дагуу жагсаалтад нэмсэн./
40.	A17/16	2012.01.11	БОАЖЯ, ЭМЯ	Журам батлах тухай /полихлорт бифенилийн бүртгэл хөтлөх, цуглуулах, тээвэрлэх, хадгалах, устгах, импортлох, экспортлох, хил дамжуулан тээвэрлэх журам/
41.	A/149/447	2012.12.27	БОНХЯ, ЭМЯ	Жижиглэн савалгаатай 25 хувиас дээш концентрацитай цууны хүчлийг хүнсний зориулалтаар ашиглахыг хориглох тухай /ХЗДХЯ-ны 2022.01.07-ны 3/168 тоот албан бичгийн дагуу жагсаалтад нэмсэн./
42.	A-50/378/565	2012.10.25	БОНХЯ, ЭМЯ_ОБЕГ	Журам аргачлал шинэчлэн батлах тухай /Химийн хорт болон аюултай бодисын эрсдлийн үнэлгээ хийх журам, аргачлал
43.	A/149/447	2012.12.27	БОНХЯ ЭМЯ	Журам батлах тухай /Зайлшгүй сав, баглаа боодол болон шошго хэрэглэх хүнсний түүхий эд, бүтээгдэхүүний төрлийг тодорхойлох, шошголох журам/-ыг 1-р, "Зайлшгүй сав, баглаа боодол болон шошго хэрэглэх хүнсний түүхий эд, бүтээгдэхүний жагсаалтын маягт"-ыг Хоёрдугаар /ХЗДХЯ-ны 2022.01.07-ны 3/168 тоот албан бичгийн дагуу жагсаалтад нэмсэн./
44.	a/215/421	2014.12.5	ХЗ/ЭМЯ	Журам батлах тухай/шүүх эмнэлгийн шинжилгээ хийх журам/
45.	a/216/422	2014.12.05	ХЗ/ЭМЯ	Журам батлах тухай/гэмтлийн зэрэг тогтоох, Цогцост шинжилгээ хийх/
46.	469/A269	2015.12.02	ХЗЯ ЭМСЯ	Жагсаалт батлах тухай /галт зэвсэг ашиглахад харшлах өвчин, гэмтэл согогийн жагсаалт/ /ХЗДХЯ-ны 2022.01.07-ны 3/168 тоот албан бичгийн дагуу жагсаалтад нэмсэн./
47.	A/356/396	2015.10.08	БОНХАЖЯ ЭМСЯ	Химийн хорт болон аюултай бодисын ангилал батлах тухай /Химийн хорт болон аюултай бодисын ангиллыг ашиглах аргачлал. Химийн хорт болон аюултай бодисын ангилалд хамруулсан бодисын жагсаалт/ /ХЗДХЯ-ны 2022.01.07-ны 3/168 тоот албан бичгийн дагуу жагсаалтад нэмсэн./

48.	433/A/248	2015.10.30	ЭМСЯ ХЗЯ	Буудлага үйлдэх байгууламж /ТИР/-д тавигдах шаардлага /ХЗДХЯ-ны 2022.01.07-ны 3/168 тоот албан бичгийн дагуу жагсаалтад нэмсэн./
49.	A/250a/379/437	2015.11.03	ХЗЯ/БОНХАЖЯ ЭМСЯ	Иргэний болон харуул хамгаалалтын ангилалд хамаарах галт зэвсэг, сумны нэр, төрлийн жагсаалт батлах тухай /ХЗДХЯ-ны 2022.01.07-ны 3/168 тоот албан бичгийн дагуу жагсаалтад нэмсэн./
50.	468, A/268	2015.12.02	ЭМСЯ, ХЗЯ	Журам батлах тухай /Спорт-сургалтын чиглэлээр үйл ажиллагаа эрхлэх эрх бүхий иргэн, хуулийн этгээдийн галт зэвсэг эзэмших, хадгалах журам/
51.	A/84, A/59 A/130	2017.04.06	ХЗДХЯ ХНХЯ ЭМЯ	Журам батлах тухай /хохирогчид үйлчилгээ үзүүлэх төрийн бус байгууллагыг магадлан итгэмжлэх журам/ /ХЗДХЯ-ны 2022.01.07-ны 3/168 тоот албан бичгийн дагуу жагсаалтад нэмсэн./
52.	54/A/136/ A/215	2017.05.23	СЯ БОАЖЯ ЭМЯ	Журам батлах тухай /химийн хорт болон аюултай бодис хадгалах, тээвэрлэх, ашиглах устгах/ /ХЗДХЯ-ны 2022.01.07-ны 3/168 тоот албан бичгийн дагуу жагсаалтад нэмсэн./
53.	A/333, A/245	2017.08.30	ЭМЯ, БОАЖЯ	Ундны болон ахуйн усны хоногт шаардагдах зохистой хэмжээг батлах тухай
54.	A/05, 08	2018.01.10	ЭМЯ, БХБЯ	Барилгын материалын эрүүл ахуйн аюулгүйн үзүүлэлтийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээг батлах тухай
55.	A/82/ 128	2018.04.05	БОАЖЯ ЭМЯ	Журам батлах тухай /ус ашиглагч иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллага нь ахуйн бохир ус зайлуулах цэгээ ус тусгаарлагчаар тусгаарлаж, тохижуулах/ /ХЗДХЯ-ны 2022.01.07-ны 3/168 тоот албан бичгийн дагуу жагсаалтад нэмсэн./
56.	A/319, A-147, A/353	2018,09.03	БОАЖЯ, ХХААХҮЯ, ЭМЯ	Журам батлах тухай /Пестицид, химийн бордоо, ахуйн хортон шавж, мэрэгч устгалын болон ариутгал, халдваргүйтгэлийн бодисыг турших, ашиглах/
57.	A/178 A144	2019.03.24	БСШУСЯ ЭМЯ	Журам батлах тухай /спортын клубыг магадлан итгэмжлэх/ /ХЗДХЯ-ны 2022.01.07-ны 3/168 тоот албан бичгийн дагуу жагсаалтад нэмсэн./
58.	A-166 A/251	2019.05.29	ХХААХҮЯ ЭМЯ	Хялбаршуулан нэвтрүүлэх заавар батлах тухай /ХЗДХЯ-ны 2022.01.07-ны 3/168 тоот албан бичгийн дагуу жагсаалтад нэмсэн./
59.	A/253/A348	2019.05.31	ЭМЯ, БСШУСЯ	Журам батлах тухай /оношилгоо, эмчилгээний зориулалтаар шинээр гарч байгаа болон био технологи, нано технологи, иновацийн технологид суурилсан бүтээгдэхүүн, үйлчилгээнд судлагаа явуулах, турших,баталгаажуулах, бүртгэх/

60.	А/301А265	2020.04.28	БОАЖЯ, ЭМЯ	Журам шинэчлэн батлах тухай /рашааны зохистой ашиглах/
61.	А-234 А-359	2020.06.30	ХХААХҮС ЭМЯ	Сургуулийн хоол үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд хэрэглэх хүнсний түүхий эд, бүтээгдэхүүний жагсаалт батлах тухай /ХЗДХЯ-ны 2022.01.07-ны 3/168 тоот албан бичгийн дагуу жагсаалтад нэмсэн./
62.	А/166, А/559, 222	2020.12.02	БШУЯ, ЭМЧ, СЯ	Норматив батлах тухай /цэцэрлэг сургуулийн насны хүүхдийн хоногийн хоолны илчлэгийн хувиарлалт/
63.	А/602, А/393, А/689	2020.12.21	ЭМЯ, ХХААХҮЯ, БОАЖЯ	Журам батлах тухай /хувиргасан амьд организмаас гаралтай хүнсний түүхий эд, бүтээгдэхүүнд эрсдлийн үнэлгээ хийх, бүртгэх/
64.	А/23/А/16/07/А/25	2020.01.22	/ХХААХҮС, ХЗДХС, СС, ЭМСС	"Журам батлах тухай" Хүнсний болон техникийн зориулалтаар ашиглах спиртийн хуваарилалт, олголт, зарцуулалт, түүнд хяналт тавих журам /ХЗДХЯ-ны 2022.01.07-ны 3/168 тоот албан бичгийн дагуу жагсаалтад нэмсэн./
65.	А/528 А-42, А/71	2021.02.23	БОАЖЯ ХХААХҮЯ ЭМЯ	Жагсаалт батлах тухай /2021 онд хөдөө аж ахуйн ургамал хамгааллын зориулалтаар ашиглаж болох пестицидийн жагсаалт/
66.	А/531, 136	2021.08.23	ЭМЯ, СЯ	Журам батлах тухай /өрх сум тосгоны эрүүл мэндийн төв, анхан шатны тусламж, үйлчилгээ үзүүлэх тусгай эмнэлэг, аймаг дахь төрийн болон орон нутгийн эрүүл мэндийн байгууллагад ажиллаж байгаа эмнэлгийн болон эмнэлгийн бусад мэргэжилтэнд мөнгөн тэтгэмж олгох/
67.	А/507, А/112	2021.08.03	ЭМЯ, ХНХЯ	Жишиг үнийн жагсаалт шинэчлэн батлах тухай /үйлдвэрлэлийн осол, мэргэжлээс шалтгаалсан өвчний даатгалын сангаас даатгуулагчид олгох хиймэл эрхтэн, засал эмчилгээ, /протез, ортопед/-ний жишиг үнийн ажгсаалт
68.	А/758,А/197	2021.12.09	ЭМЯ, ХНХЯ	Даатгуулагч /иргэн/-ийн хөдөлмөрийн чадвар алдалтыг тогтооход баримтлах өвчний жагсаалт, хөдөлмөрийн чадвар алдалтын хувь хэмжээ, хугацааг шинэчлэн батлах тухай
69.	49/ А/118	2022.02.28	СЯ, ЭМЯ	Төлбөрийн жишиг хэмжээ, журам батлах тухай

Эх сурвалж: ТЗУ-ын газрын Хуулийн хэлтсийн судалгаа

1.3. ТӨРИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЧАНАР, ХҮРТЭЭМЖ

1.3.1. Иргэнд чиглэсэн үйлчилгээ

№	Шалгуур үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	Суурь түвшин	Хүрсэн түвшин / Үр дүнгийн үзүүлэлт			
			2016 он	2017 он	2018 он	2019 он	2020 он
ДЭД ЧИГ ҮҮРЭГ 1.УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ, ЭРТ ИЛРҮҮЛЭХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА							

Иргэнд чиглэсэн үйлчилгээний нэр, дугаар: 2016-2020 оны Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн 3.1.2.Иргэн бүрийг жилд нэг удаа эрүүл мэндийн урьдчилан сэргийлэх эрт илрүүлгийн үзлэгт үнэ төлбөргүй хамруулах, алслагдсан орон нутагт явуулын эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээг үзүүлнэ.

Үйлчилгээний чанар, хүртээмжид гарсан өөрчлөлт: Хүн амын нас, хүйс, эрүүл мэндийн эрсдэлд суурилсан урьдчилан сэргийлэх, эрт илрүүлэх үзлэгийг анх удаа эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжүүлэн өвчлөл, эндэгдлийн 2 дахь шалтгаан болж байгаа 1684 хорт хавдрын тохиолдлыг эрт үед нь оношилж, эмчилгээнд хамрууллаа. Үзлэгээр 3 хүн тутмын нэг нь таргалалт, чихрийн шижин, артерийн даралт ихсэх өвчтэй байгааг илрүүлэн зүрхний шигдээс, тархины харвалт зэрэг өвчнөөс сэргийлж, хянах боломжийг бүрдүүлэв.

Энэ үйл ажиллагаанд эрүүл мэндийн даатгалын сангаас 10 тэрбум төгрөг зарцуулаад байна. 2019, 2020 онд төсвийг тус тус нэмэгдүүлж, УИХ-аар батлуулсан. Тухайлбал, урьдчилан сэргийлэх үзлэгт 2019 онд 10.1 тэрбум төгрөг зарцуулсан бол энэ онд 13,8 тэрбум төгрөгөөр нэмэгдүүлж, 23,9 тэрбум төгрөг болголоо.

1.	**Үр дүнгийн шагуур үзүүлэлт №1.** Артерийн даралт ихсэх өвчнийг эрт илрүүлэх үзлэгийн хамрагдалт	Халдварт бус өвчний эрт илрүүлгийн хамрагдалтын хувь	59.0	69.1	71,7	77.4	
2.	**Үр дүнгийн шагуур үзүүлэлт №2.** Чихрийн шижин өвчнийг эрт илрүүлэх үзлэгийн хамрагдалт	Халдварт бус өвчний эрт илрүүлгийн хамрагдалтын хувь	55.5	65.5	67.8	73.1	
3.	**Үр дүнгийн шагуур үзүүлэлт №3.** Умайн хүзүүний хорт хавдрыг эрт илрүүлэх үзлэгийн хамрагдалт	Халдварт бус өвчний эрт илрүүлгийн хамрагдалтын хувь	44.9	37.4	37.4	38.8	

Эх сурвалж: Монгол Улсын Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн 2019 он жилийн эцсийн тайлан

ДЭД ЧИГ ҮҮРЭГ 2. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

№	Шалгуур үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	Суурь түвшин	Хүрсэн түвшин / Үр дүнгийн үзүүлэлт			
			2016 он	2017 он	2018 он	2019 он	2020 он

Иргэнд чиглэсэн үйлчилгээний нэр, дугаар: 2016-2020 оны Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн 3.1.10.Анхан болон лавлагаа шатлалын тусламж, үйлчилгээний чанарыг эрс сайжруулж, нэгдсэн эмнэлгүүдийн хүчин чадлыг нэмэгдүүлэх, төрөх, хүүхэд, гэмтэл, мэс заслын тусламж, үйлчилгээг өргөжүүлж чирэгдлийг бууруулна.

Үйлчилгээний чанар, хүртээмжид гарсан өөрчлөлт: Өрхийн эмнэлгийн нэг иргэнд ногдох тарифийг 2 дахин нэмэгдүүлсэн.

Өрхийн эрүүл мэндийн төвийн нэг иргэнд ногдох тариф 15.200 төгрөг байсныг 2 дахин нэмэгдүүлж 30.000 төгрөг болгож, анхан шатны эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээний чанар, хүртээмж сайжрах нөхцлийг бүрдүүллээ. Түүнчлэн өрх, сум, тосгоны эмнэлэг тусламж, үйлчилгээний нэр төрлийг нэмэгдүүлж, улсын төсвөөс гадна эрүүл мэндийн даатгалаас санхүүжих давхар боломж бий болгон, Эрүүл мэндийн даатгалын үндэсний

зөвлөлийн 2019 оны 23 дугаар тогтоолоор анхан шатанд хийх шинжилгээ, оношилгоо, сэргээн засах, өдрийн болон гэрийн эмчилгээний зардлын хэмжээг тогтоож өгсөн.							
1	**Үр дүнгийн шагуур үзүүлэлт №1** Өрхийн эрүүл мэндийн төвийн нэг иргэнд ногдох тариф	Төгрөгөөр	15200	15200	15200	30000	30000

ДЭД ЧИГ ҮҮРЭГ 3.ЭМЧЛЭХ ТУСЛАМЖ, ҮЙЛЧИЛГЭЭ							
№	Шалгуур үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	Суурь түвшин	Хүрсэн түвшин / Үр дүнгийн үзүүлэлт			
			2016 он	2017 он	2018 он	2019 он	2020 он
Иргэнд чиглэсэн үйлчилгээний нэр, дугаар: 2016-2020 оны Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн 3.1.10. Анхан болон лавлагаа шатлалын тусламж, үйлчилгээний чанарыг эрс сайжруулж, нэгдсэн эмнэлгүүдийн хүчин чадлыг нэмэгдүүлэх, төрөх, хүүхэд, гэмтэл, мэс заслын тусламж, үйлчилгээг өргөжүүлж чирэгдлийг бууруулна. **Үйлчилгээний чанар, хүртээмжид гарсан өөрчлөлт:** Алслагдсан сум, хороонд Мобайл технологи нэвтрүүлсэн. Эрүүл мэндийн 134 байгууллагад мобайл технологи нэвтрүүлэн алслагдсан хүн ам, отор нүүдлээр яваа малчид, ахмад настан, эх, хүүхэд зэрэг 150 гаруй мянган хүнд халдварт болон халдварт бус өвчний 8 төрлийн үзлэг, оношилгоог өрх гэр, малчны хотонд үзүүлж байна. Мобайл технологийн үр дүнд эмч зүрхний цахилгаан бичлэг, эхо оношилгоо, цусанд сахар, холестрин, элэгний В, С вирус, хеликобактери, бэлгийн замаар дамжих халдвар зэргийг газар дээр нь оношилж, гэр бүлийн бүх гишүүдэд нэгэн зэрэг цогц үйлчилгээ үзүүлж байна. Энэхүү цогц үйлчилгээг жижиг оврын центрифуг, зөөврийн жин, өндөр хэмжигч, Samsung tablet 2, Ipad 1, зөөврийн компьютер 1 зэрэг нийт 28 нэр төрлийн тоног төхөөрөмж, аппарат хэрэгслийн тусламжтайгаар үзүүлж байна							
1	**Үр дүнгийн шагуур үзүүлэлт №1** Мобайл технологи нэвтрүүлсэн байгууллага.	Тоо	0	26	65	99	134

Эх сурвалж: Монгол Улсын Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн 2019 он жилийн эцсийн тайлан

ДЭД ЧИГ ҮҮРЭГ 4. ЭМИЙН ЗОХИСТОЙ ХЭРЭГЛЭЭ							
№	Шалгуур үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	Суурь түвшин	Хүрсэн түвшин / Үр дүнгийн үзүүлэлт			
			2016 он	2017 он	2018 он	2019 он	2020 он
Иргэнд чиглэсэн үйлчилгээний нэр, дугаар: 2016-2020 оны Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн 3.1.14. Эрүүл мэндийн салбарын цахим тогтолцоог хөгжүүлж, өвчний түүхийг цахимжуулан, эмнэлгүүдийн мэдээллийн технологийг боловсронгуй болгох, чирэгдлийг эрс бууруулж, цогц арга хэмжээг авна. **Үйлчилгээний чанар, хүртээмжид гарсан өөрчлөлт:** Цахим жор, эрт илрүүлэг, урьдчилсан сэргийлэх үзлэг шинжилгээний бүртгэл, мэдээлэл цахимжиж, эрүүл мэндийн даатгалын тусламж үйлчилгээ боловсронгуй боллоо. 2018 оноос эхлэн цахим жорын систем нэвтэрч 456713 хүнд							

1268945 цахим жор бичигдсэн байна. 2019 оны жилийн эцсийн байдлаар 740220 хүнд 3218520 цахим жор олгосон нь өмнөх оны мөн үеэс 2.5 дахин нэмэгдсэн байна.							
1	**Үр дүнгийн шагуур үзүүлэлт №1** Үйлчлүүлсэн иргэд .	Тоо	0	0	45673	1268945	
2	**Үр дүнгийн шагуур үзүүлэлт №1** Цахимаар авсан жор.	Тоо	0	0	740220	3218520	

Эх сурвалж: Монгол Улсын Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн 2019 он жилийн эцсийн тайлан

1.3.1*. Иргэдийн сэтгэл ханамжийн үнэлгээ / Хэрэглэгчийн үнэлгээ

№	Төрийн үйлчилгээний нэр	Үнэлгээний дүн			
		2017 он	2018 он	2019 он	2020 он
1.	**Төрийн үйлчилгээ №1.** Амбулаториор үйлчлүүлэгчдийн сэтгэл ханамж.	82.0%	-	-	-
2.	**Төрийн үйлчилгээ №2.** Хэвтэн эмчлүүлэгчдийн сэтгэл ханамж.	84.8%	-	-	-

Эх сурвалж: Хөгжлийн төвийн 2017 оны тайлан